

και ὁ Μομφερόρατος συλληφθεὶς τὴν 2 Ὀκτωβρίου 1851, ἐνταύτῳ δὲ και ὁ Συντάκτης τοῦ *Φιλελευθέρου*, ἐπιζῶν ἔξοχος πολίτης, Ἡλίας Ζερβός, ἐξωρίσθησαν. Τὸ 1857 ἠλευθέρωθησαν ὑποστάσης οὕτω τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως δεινὴν ἠθικὴν ἤτταν.

Μετὰ τὴν ἔνωσιν ὁ **Ι. Μομφερόρατος**, καίπερ διαμαρτυρηθεὶς κατὰ τῆς ὑποψηφιότητός του, ἀπεστάλη πληρεξούσιος τῆς Κεφαλληνίας εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Ἡ ἐν τῇ Συνελεύσει τότε διαγωγή του ὑπῆρξεν ἀξία τοῦ παρελθόντος του. Ἀποτυχὼν εἰς τὰς πρώτας μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἐξελέγη αὐθὺς κατὰ τὸ 1868, ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ αὕτη, ὡς ἐκλογὴ προσωπικὴ καὶ οὐχὶ ἀρχῶν, δὲν νῦν χαρίσθησε ποσὰς τὸν **Μομφερόρατον**. Ἡ πολιτικὴ τῶν ἀτομικῶν συμπεριόντων ὑπερίσχυσε καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ ὁ διαπρεπὴς ἀνὴρ δὲν ἠδύνατο νὰ συναγωνισθῇ. Οὕτω ἀποσυρθεὶς τῆς πολιτικῆς ἔμεινεν ἔκτοτε ἰδιωτεύων, ἀσχολούμενος μόνον εἰς μελέτας καὶ ἰδίως εἰς τὴν συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Μεγάλης Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, ἧς ὑπῆρξεν εἰς τῶν ἐνθερμοτέρων θιασωτῶν. Ἀπεβίωσεν ἐν Κεφαλληνίᾳ τὴν 7ην Ἀπριλίου 1888.

Καρδία εὐγενὴς καὶ χαρακτήρ, ἔμεινεν ἄχρι τελευταίας πνοῆς ὁ ἀντιπρόσωπος ἐποχῆς ἐνδόξου, πλὴν δυστυχῶς παρελθούσης.

Ἡ *Ποικίλη Στοὰ* ἐν ἰδίᾳ σελίδι δημοσιεύει τὴν ἐπιτυχῆ *Εἰκόνα* μετὰ τοῦ πανομοιότυπου τῆς ὑπογραφῆς τοῦ αἰοδίδιμου ἐπιφανοῦς ἀνδρός, ἐκδηλοῦσα οὕτω ἐλάχιστον δεῖγμα ὑπερόχου σεβασμοῦ πρὸς τὸ ὄνομα μιᾶς τῶν ἐξοχωτέρων υπάρξεων τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Νικόλαος Παπαμιχαλόπουλος. Τὸ εὐγενέστατον τῶν αἰσθημάτων εἶναι τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης. Ὅταν δ' αὕτη ἐκδηλῶται ὑφ' ὀλοκλήρου Λαοῦ, καὶ μάλιστα πρὸς νεκρόν, εἶναι ἀπόδειξις ἰσχυρὰ τῶν μεγάλων Αὐτοῦ πρὸς τὸν τόπον ὑπηρεσιῶν καὶ τῆς εὐγενείας τοῦ ἐκδηλοῦντος Λαοῦ. Ὁ Ν. Παπαμιχαλόπουλος ὑπῆρξε διαπρεπὴς ἐν τῇ πολιτικῇ ἱστορίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους προσωπικότης, ἀληθῶς δ' ὁ θάνατος αὐτοῦ εἶναι μέγα δυστύχημα ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ κοινωνικῇ ἐργασίᾳ τῆς ἡμετέρας Πατρίδος. Ὀλοκλήρος ἡ πολιτικὴ δρᾶσις τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου, ἀποτελοῦσα σειρὰν πεφωτισμένων καὶ ἀκραϊφῶν ἐκδουλεύσεων, εἶναι συγγρόνως καὶ ὑπόδειγμα μοναδικῆς ἰκανότητος Ἀνδρός, ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργήσαντος ἑαυτὸν καὶ ἐν τοῖς ἀνωτάτοις ἀξιώμασι τοῦ Ἔθνους μετὰ σπανίας ἀφοσιώσεως καὶ καρτερίας ἐργασθέντος, ὅσον ὀλίγοι ἄλλοι, μείζονα φέροντες ἐφόδια ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως. Ἐὰν δὲ πράγματι ἀληθεύῃ, ὅτι δὲν εἶναι ἥρωες μόνον οἱ ἀγωνιζόμενοι, νικῶντες ἢ πίπτοντες ἐπὶ τοῦ αἵματῆροῦ σταδίου τῶν πολέμων, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι ἐπίσης, οἵτινες ἠγωνίσθησαν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν τῆς πατρίδος ἐπὶ τοῦ εἰρηνικωτέρου σταδίου τῆς Πολιτικῆς πάλης, οἵτινες ἐμόχθησαν καὶ ἐταλαιπωρήθησαν, πρὸ παντὸς ὁ Ν. Παπαμιχαλόπουλος τέκνον ἐποχῶν σπουδαιωτάτων, δικαιοῦται νὰ καταλάβῃ ἐν τῇ τάξει ταύτῃ θέσιν περιφανῆ, ἔχων κατὰ γράμμα κατακεκτημένον ἕκτενὲς κεφάλαιον τῆς νεωτέρας πολιτικῆς ἡμῶν ἱστορίας.

ριώτερος ἐργάτης τῆς Κυβερνητικῆς μεταβολῆς. Διαλυθείσης τῆς Βουλῆς, ἐξελέγη Βουλευτὴς μετὰ τοῦ συνδυασμοῦ του καὶ μετακληθεὶς ἐκ τῆς ἐπαρχίας του διὰ πολεμικοῦ ἀτμοπλοίου ἐγένετο Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν. Παραιτηθέντος δὲ τοῦ ὑπὸ τὸν κ. Θ. Δηλιγιάννην Ὑπουργοῦ καὶ ἀποσυρόντος τοῦ κ. Τρικούπη εἰς τὸν σχηματισμὸν νέου, ἐκλήθη αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῇ 29 Ἀπριλίου 1886, ἵνα σχηματίσῃ τὴν νέαν Κυβέρνησιν. Ἐν τῇ νέᾳ ἐκλογικῇ περιόδῳ τῆς εὐρείας περιφέρειας ἐξελέγη πάλιν Βουλευτὴς.

Ἰδίαις ἀναγραφῆς ἀξία εἶνε ἡ περίοδος καὶ τὸ σθένος, ἅτινα ἐπεδείξατο ὁ Ν. Παπαμιχαλόπουλος κατὰ τὰ ἐπακολουθήσαντα λυπηρὰ γεγονότα τῷ 1885—1886. Ἐπὶ 32 ὅλα ἔτη παλαιῶν ἐν ταῖς βουλευτικαῖς ἐκλογαῖς ὁ ἀειμνηστὸς ἀνὴρ οὐ μόνον οὐδέποτε ἀπέτυχεν, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἐπετύγγανε μεθ' ἀπαντος τοῦ συνδυασμοῦ του.

Τοιοῦτος ὁ δημόσιος βίος τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου. Δραστηριότης, ὀξύναια, εὐρυτάτη μνήμη, ἀληθὴς ἰκανότης, διέκρινον τὰ φυσικὰ αὐτοῦ προσόντα. Ἡ παροιμιώδης αὐτοῦ προσήγεια ὑπεδήλου ἀκριβῶς τὴν αγαθότητα τῆς ψυχῆς. Πλεῖστα Δημοσία Ἔργα ὀφείλονται εἰς τὴν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ. Ἀτυχῶς πολλὰκις πολλοί, δμιλοῦντες ἢ γράφοντες περὶ διαφόρων δημοσίων ἔργων, τελεσθέντων ἐπὶ τῆς Ὑπουργείας τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου, ἀπέδωκαν ταῦτα ἐσφαλμένως εἰς ἄλλους. Κυρίως δὲ ἡ παραχώρησις τοῦ μεγάλου ἔργου τῆς Τομῆς τοῦ Ἰσμοῦ τῆς Κορίνθου ἐγένετο ὑπ' αὐτοῦ. Γνώστης ἀκριβῆς τοῦ τόπου καὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, ὅσον ἐλάχιστοι τῶν παρ' ἡμῖν πολιτευτῶν, κατέλιπε διὰ τοῦ θανάτου του, ἐπελθόντος ἐν ὅλῃ τῇ ἀκμῇ τῆς ζωῆς, δυσπληρωτὸν κενόν. Εἰς τοὺς μελετῶντας τὴν ἱστορίαν τὴν πολιτικὴν τοῦ τόπου ὁ βίος τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου παρέχει τὸν ἰδιαιτάτον τύπον ἀνδρός, μορφωθέντος ἐξ ἑαυτοῦ καὶ μόνου καὶ δημιουργήσαντος ἐπιφανῆ θέσιν διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ πρακτικωτάτου αὐτοῦ νοῦς καὶ δημιουργήσαντος εὐφύας του. Ὑπῆρξεν ἀνὴρ χρηστὸς καὶ πολιτικὸς ὀξυδερκέστατος, ἀγαθὸς καὶ χρησιμώτατος εἰς τὸ ἔθνος, φυσιογνωμία πολιτικοῦ ἀνδρός, ἀξία ἰδίας ὅλως μελέτης. Ὅταν ἡ ἱστορία, ψυχρὰ καὶ ἀπαθής, μακρὰν πάσης μεροληψίας ἢ προκαταλήψεως, θὰ ἐξετάσῃ καὶ θ' ἀνατάμῃ τὸν μακροχρόνιον διαπρεπῆ βίον τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου, ὡς πολιτικοῦ ἀνδρός δράσαντος ἐν τοῖς πρώτοις πάντοτε, δὲν θὰ παρίδῃ ν' ἀφιέρωσιν ἰδίαις περιφανεῖς σελίδας, ὧν ἡ μελέτη θὰ καταδείξῃ ἄριστα, ἡλικίᾳ ὑπῆρξεν ἢ παρὰ τὴν συμφορὰν τοῦ εὐγενοῦς αὐτοῦ οἴκου ἀπώλεια τοῦ Ἔθνους ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ν. Παπαμιχαλόπουλου. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 18ην Αὐγούστου 1888.

Σπυρίδων Βαλαωρίτης. Ἐκάστη ἐποχὴ ἔχει τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀνδρας τῆς, ὡς ἐκάστη ἐπανάστασις τοὺς μεγάλους χαρακτῆράς τῆς. Τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἀστέρες φαεινοὶ ἐπὶ τοῦ στερεώματος τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἐνεγράφησαν εἰς τὴν μεγάλην βίβλον τῆς ἱστορίας, καθὼς εἶναι γεγραμμένα μὲ γράμματα σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ εἰς τὰς καρδίας ἀπάντων ἡμῶν. Τῆς ὠραιότερα ταύτης ἀλήθεια; Περιφανῶς εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀνήκει ὁ Σ. Βαλαωρίτης. Ἔτυχε νὰ ζῆσῃ καὶ νὰ δράσῃ ἐν ἐποχαῖς ἀρρήκτως συνδεδεμέναις μετὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς διαμορφώσεως τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς βίου. Ἡ βιογραφία τοῦ Βαλαωρίτου εἶναι ἐν ταῦτῳ καὶ ἡ ἱστορία ἐξόχων γεγονότων, ἐν μέσῳ δὲ τῆς σήψεως καὶ τῆς διαφθορᾶς τῶν χαρακτῆρων, τὸ ὄνομα του ἀποτελεῖ φυσικὴν ἐξαίρεσιν, ἢ δ' ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ζώντων ἀφαιρέσις του κατέλιπεν ἀληθῶς κενόν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἐξ ἧς τόσον σπανίζουσιν οἱ πολιτικοὶ τύποι πλήρους μορφώσεως καὶ εὐγενοῦς καθ' ὅλον τὸ πολιτικὸν στάδιον συμπεριφορᾶς.

Γεννηθεὶς ἐν Λευκάδι τὸν Μάϊον τοῦ 1819 διήκουσεν ἐφηβὸς ἐν Κερκύρᾳ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ὑπὸ τὸν Ι. Οἰκονομίδην καὶ Κ. Ἀσώπιον, νέος δὲ τῷ 1837 ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους, ἔνθα ἐσπούδασε τὴν Νομικὴν. Ἐπανελθὼν τὸ 1843 εἰς Λευκάδα συνεζύχθη κατόπιν τὴν ἐξ ἐπιφανοῦς οἴκου Μαρίαν Ῥόζαν Στεφάνου καὶ παρέμεινεν αὐτῇ: μέχρι τοῦ 1849, ὅτε κατὰ τὴν συγκρότησιν τῆς Ἰονίου

Βουλῆς τῆς Θ' Περιόδου ἀνεδείχθη πρῶτος Βουλευτὴς πανηγυρικῶς. Ἐκτοτε ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἀντετέλεσε διαρκῶς τὴν Λευκάδα ἐν τῇ Ἰονίῳ Βουλῇ, τῇ Ἐθνοσυνελεύσει καὶ ταῖς μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Ἐπτανήσου Βουλαῖς μέχρι τοῦ 1885. Ἐν Ἐπτανήσῳ διετέλεσε ὡς Βουλευτὴς γραμματεὺς τῆς Θ' Βουλῆς, Γερουσιαστὴς δὲ κατὰ τὴν Γ' καὶ ΙΑ' βουλευτικὴν Περίοδον, ὑπῆρξε δὲ καὶ ὁ ὑποψήφιος Πρόεδρος τῆς Γερουσίας, ἀλλ' ἐπεκράτησεν ὁ τῆς ἀντιδράσεως ὑποψήφιος Δ. Καροῦσος, ὁ καὶ τελευταῖος χρηματιστὴς Πρόεδρος μέχρι τῆς Ἐνώσεως. Τῷ 1866 ἐκλήθη ὡς Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Βενιζέλον Ῥούφρον Ὑπουργεῖον, ὅπερ ἐφῆρμωσε τοὺς ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ψηφισθέντας ἀφομοιωτικὸς Νόμους, συμπράκτορα ἔχων τὸν Φορέστην, κληθέντα Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης. Κατὰ τὸ 1868 ὑπὸ τὸν Δ. Βούλγαρην ἐγένετο Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, εἶτα δ' ὑπὸ τὸν Ζαΐμην τῷ 1870 τῶν Ἐξωτερικῶν, τῷ 1872 ἀντεπροσώπευσε τὸν Βασιλέα κατὰ τοὺς γάμους τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Κοπεγχάγῃ καὶ Στοκχόλμῃ, διορίσθαι προσωρινῶς Πρεσβεδρὸς τῆς ἀπὸ ταῖς αὐλαῖς ἐκείναις, τῷ δὲ 1874 διορίσθη Πρεσβευτὴς ἐν Λονδίνῳ, ὅπου ἐν ἀνεκλήθη τῷ 1875, ἅμα τῇ πρώτῃ ἀνόδῳ τοῦ κ. Τρικούπη εἰς τὴν Ἀρχήν, μετὰ τὰ γνωστὰ ἐπεισόδια τῆς Βουλευτικῆς Συνόδου τοῦ 1875 καὶ τὴν πῶσιν τοῦ Δ. Βούλγαρη. Ἐκλεχθεὶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Βουλευτὴς παρέμεινε μετὰ τῶν φίλων τοῦ ἀειμνήστου Α. Κουμουνοδούρου. Μετὰ τὴν προσάρτησιν τῆς Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας, διαλυθεῖσας τῆς Βουλῆς, ἐξελέγη δις Πρόεδρος αὐτῆς, παραμείνας ὡς φίλος τοῦ κ. Τρικούπη. Ὁ Σ. Βαλαωρίτης ὡς ἐκ τῶν ὑψηλῶν θέσεων, εἰς ἃς διετέλεσεν, ἔφερε πολλὰ ἀνώτατα παράσημα, ἦτοι τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Δανεβρόγ, τοῦ Ἁγίου Ὀλάφ τῆς Σουηδίας, τὸν μεγαλόσταυρον τοῦ Σιδηροῦ Στέμματος τῆς Αὐστρίας, τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Μετζίτι, τὸν ταξίαρχον τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ καὶ Γεωργίου τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸν ἀνώτερον Ἑλληνικὸν ταξίαρχον.

Καταγόμενος ὁ Σ. Βαλαωρίτης ἐξ ἱστορικωτάτης Ἠπειρωτικῆς οἰκογενείας τοῦ ἀρματωλοῦ Βαλαώρα, ὡς Βουλευτὴς διεκρίθη ἐν τῷ εἰρηρικῷ ἀγῶνι πρὸς συγκράτησιν τῆς εὐνόμου τάξεως, ἐν μέσῳ τῆς ἀλληλομαχίας τῶν πολιτικῶν κομμάτων, γενόμενος ἔνεκα τούτου καὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐπιθέσεως τῶν ἀγωνιζομένων, ἀλλὰ συντηρητικὸς εἰς ἄκρον καὶ φιλοβασιλικώτατος ἐτάσσετο ἐκάστοτε ὅπου ἐφόρον, ὅτι ἡδύνατο κάλλιον νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν ἀρχήν, ἣν εἰλικρινῶς ἐπρέσβευε καὶ πάσῃ δυνάμει ὑπηρετεῖ, ἅτε θεωρῶν αὐτὴν ὡς τὴν μόνην σωτήρα, ἥτοι τὴν ἐδρασίωσιν τῆς Βασιλείας καὶ τῆς εὐνόμου τάξεως ἐν Ἑλλάδι. Ὡς Ὑπουργὸς δὲ τῶν Ἐξωτερικῶν ἰδίᾳ ὑπῆρξε τύπος εὐγενοῦς ἀνδρός, θετικοῦ πολιτικοῦ, ἥκιστα παρασυρομένου ὑπὸ τῶν τολμηρῶν ἰδεῶν, ὑφ' ὧν κατείχοντο οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ἐξεχόντων ἀνδρῶν τῆς πρώην Ἰονίου Πολιτείας ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν. Ἐντεῦθεν ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐνώσεως ὁ Σ. Βαλαωρίτης εἶχε καταλάβει ὑπέροχον θέσιν ἐν Ἑλλάδι, δύναται τις δ' εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ χρόνον ἰκανὸν ὑπῆρξεν εἰς τὸν κυριωτάτων τῆς παρ' ἡμῖν πολιτικῆς παραγόντων. Κάτοχος μεγάλῃς παιδείας, πάντοτε ἐξετιμῆθη διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ δύναμιν, ἣς ἐπρωταγωνίστηε τὸ αἶσθημα τῆς νομιμότητος καὶ ἡ περὶ τοὺς τρόπους γλυκύτης καὶ σοβαρότης συνάμα. Ἐν μέσῳ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν ὁ ἀοιδίμος Σ. Βαλαωρίτης εὐρίσκειν καιρὸν τινα ἀφωσιώθη καὶ εἰς τὴν Ἐπιστήμην, ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν μεταγλώττισιν τοῦ «Πνεύματος τῶν Νόμων» τοῦ Μοντεσκιέ, ἀτυχῶς ὅμως ὁ θάνατος διέκοψε τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου τούτου. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 30ην Ἰουλίου 1887, ταφείς ἐν Λευκάδι κατ' ἰδίαν αὐτοῦ ῥητὴν ἐντολήν.

Ἰωσήφ Δεκιγγάλλας. Γεννηθεὶς τὴν 16 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1812 ἐν Ταιγιανίῳ τῆς Ῥωσσίας ἀπέβηκε τῇ 16 Νοεμβρίου 1886 ἐν Θήρᾳ, ἔνθα ἡ οἰκογένεια De Cigalla ἐγκατέστη περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος.

Ὁ Ἰωσήφ Δεκιγγάλλας μετὰ τῆς προσωπικῆς ἀξίας καὶ βαρύτητος συνέδρασε περιφανῆς οἰκογενειακὸν ὄνομα, ἀνέκαθεν μέχρι τοῦ νῦν ἔτι διακρινόμενον ἐν ἀριστοκρατικῆς τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης κοινωνίαις. Ἡ οἰκογένεια δὲ τῶν Δεκιγγάλλας,

εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, κατάγεται ἐκ Γενούης, πολλαχῶς ὑπηρετήσασα δι' ὑψίστων ἐκδουλεύσεων τῷ ἰταλικῷ ἔθνος εἰς ἀμοιβὴν τῶν ὁσίων 'Ροδόλφος μὲν ὁ Β' δι' αὐτοκρατορικῷ διατάγματος (1595) ἀπένειμεν αὐτῇ τὸν τίτλον τοῦ κόμητος, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ματθαῖος (1616) ἐτίμησεν αὐτὴν διὰ διπλώματος εὐγενείας ἢ οἰκοσήμεου (armes). Ἐν ἀρχῇ ὁμως ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ Μαρκαησίου, ὡς μαρτυρεῖται ἐξ ἀρχαίων οἰκογενειακῶν σημάτων, εὐρισκόμενων μέχρι σήμερον ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Θήρᾳ, ἐπὶ τῶν ὁσίων εἶνε ἐγγεγλυμμένον τὸ στέμμα τοῦ Μαρκαησίου. — Ἄλλ' ὁ Ἰωσήφ Δεκιγάλλας δὲν ἐπεζήτησε διὰ τῶν περιγμητῶν τούτων τῆς εὐγενείας τοῦ γένους αὐτοῦ νὰ χορηγήσῃ εἰς ἑαυτὸν τιμὰς καὶ ἀξιώματα, οὐδ' ἐνόησέ ποτε ὅτι ὑπάρχει ἀληθῆς δόξα, μὴ ἀπορρέουσα ἐξ αὐτῆς τῆς ἀτομικῆς ἰκανότητος καὶ ἀξίας. Ἀνήχθη εἰς σφαῖραν ἑνδοξῶν καὶ περιβλεπτοῦ διὰ μόνης τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἐργασίας καὶ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀτομικῆς του ἐπιρροῆς, συνισταμένης οὐχὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν φιλικῆς ἰσχυρῶν, ἀλλ' εἰς ἅπειρα ἡθικὰ πλεονεκτήματα καὶ εἰς εὐρυτάτην παιδείαν καὶ ἐπιστήμην. Συναισθανόμενος δὲ ὅτι πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὰ γράμματα ἐφέρετο πάσης τῆς ζωικότητος αὐτοῦ ἡ ὁρμή, ἐξέλεξτο ὡς στάδιον ἐνεργείας αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην, περὶ τὴν ὁποίαν τότε, ἅτε ἐν ἐποχῇ πνευματικῷ διὰ τὴν Ἑλλάδα βίου, συνήπτετο ἡ καρτερώτερα καὶ λυσιτελεστέρα τῇ πατρίδι πάλη. Καὶ ὄντως ὁ Δεκιγάλλας ἀφιερῶθει τῇ ἐπιστήμῃ μετὰ ζήλου ἀπαραδειγματίστου, χωρὶς παντάπασιν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κύκλου τοῦ κατ' ἴδιαν βίου, διέπρεψεν ὅσον ὀλίγοισι τῶν παρ' ἡμῖν. Ἡ φήμη αὐτοῦ ὡς ἐπιστήμονος καὶ συγγραφέως δὲν περιορίσθη ἐντὸς τοῦ πηνιηροῦ τῆς Ἑλλάδος ὀρίζοντος καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων λογίων, οἵτινες τυγχάνουσι γνωστοὶ ἀνὰ τὴν Ἑσπερίαν.

Στερηθεὶς ἔφηθος τῶν γονέων αὐτοῦ ἔτυχε τῆς πατρικῆς μερίμνης τοῦ πρὸς πατρός θείου τοῦ Λουκά Δεκιγάλλα, ἀρχιερέως τῶν ἐν Θήρᾳ δυτικῶν, ὅστις διδύων τὴν ἀξίαν τοῦ Ἰωσήφ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Πίσαν, ὅπως ἀποπερατώσῃ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, τὰ ὁποῖα τὸ πρῶτον ἐδιδάχθη ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Αὐτόθι δὲ δι' εὐρυτάτων ἐγκυκλοπαιδικῶν σπουδῶν ἀπέκτησε παιδείαν ἕξοχον, τῆς ὁποίας πλεῖστα ὄσα δείγματα κατέλιπεν ἡμῖν. Τῷ δὲ 1832, ἄγων μόλις τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος, ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς σχολῆς τοῦ ἐν Σιένη Βασιλικῷ Πανεπιστημίου.

Ὁ Δεκιγάλλας κλίσιν ἀκάθεκτον ἔχων πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἐπελάβετο τὸ πρῶτον τῆς σπουδῆς αὐτῶν, εἶτα δ' ἐνεγράφη ἐν τῇ ἱατρικῇ σχολῇ. Ἄλλ' ὅτε μετέβη εἰς Φλωρεντίαν πρὸς τελειοποίησιν τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ γνώσεων, ἐπανελάβε καὶ αὐθὶς παρὰ τῷ διαπρεπεῖ καθηγητῇ τῆς χημείας Nespoli τὰς ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμας μελέτας του, ἀποκτήσας οὕτω δι' ἐνδελεχοῦς ἀσκήσεως καὶ ἀκμαίου σπουδῆς γνώσεις καὶ πείραν, τὰς ὁποίας μετέπειτα ὠφελίμως τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι κατέστησεν, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τῶν ἀξίων λόγων ἐκθέσεων αὐτοῦ περὶ τῆς ἐν ἔτει 1866 ἐκρήξεως τοῦ ἡφαιστείου Θήρας, τὰς ὁποίας μετὰ ταῦτα, εἰς βιβλίον συναρμολογήσας, ἐδημοσίευσεν μετὰ γεωλογικῆς περιγραφῆς τῆς νήσου καὶ συντόμου πραγματείας περὶ ἡφαιστείων ἐν γένει. Τεκμήριον δὲ τῆς ἀξίας τῶν ἐκθέσεων τούτων πρόκειται ἡ ὑποδοχὴ, ἧς ἔτυγον ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν ἐν μεταφράσει ἐν ταῖς στήλαις πλείστον ἐγκρίτων εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα μετὰ περιοδείαν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, συμπληρώσασαν τὸ εὐδόκιμον πέρας τῶν θεωρητικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, ὁ Δεκιγάλλας, ὡς ἱατρός, ἠδύνατο ῥαδίως νὰ καταλάβῃ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτεύουσῃ θέσιν ἐξέχουσαν καὶ ἀξίαν τῆς πραγματικῆς μορφώσεως καὶ μαθήσεως, ὣν ἔτυγον, ἴνα καὶ ἀρθῇ προϊόντος τοῦ χρόνου εἰς σφαῖραν ὑψηλοτέραν, ἐξ ἧς νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν τελεσφορώτερον τὰς συγκεκριμένας ἐπιστημονικὰς γνώσεις, τὴν εὐρυτάτην παιδείαν, τὴν ἔκτακτον φιλοπονίαν καὶ περινοιαν καὶ τὴν μεμαρτυρημένην δραστικότητα αὐτοῦ· ἀλλ' οὐδέποτε αἰσθανθεὶς ἐν ἑαυτῷ νυγμὸν τινα ματαιότητος ἢ κενοδοξίας προείλετο τὸν ἥμερον

τῆς ἐπαρχίας βίον, ὅστις παρεῖχεν αὐτῷ τὸν προσήκοντα χρόνον, ὅπως ἀσχολῆται καὶ εἰς τὴν προσφιλεστάτην αὐτῷ φιλολογίαν καὶ φιλοσοφίαν. Κατελθὼν λοιπὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγκατέστη ἐν Θήρᾳ, ὅτε ἐνυμφεύθη τὴν ἐκ τῆς τὰ πρῶτα φερύσης τῶν δυτικῶν τῆς νήσου οἰκογενειῶν Μαρίαν Δελένδα καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὅλην ἐξήσκησε μετὰ μοναδικῆς ἀφοσιώσεως.

Ὡς συγγραφεὺς, πλὴν τῶν ἐπιστημονικῶν διατριβῶν, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ἐν περιοδικῶς συγγράμμασιν, ἢ ἰδιαίτερος, ὁ Δεκιγάλλας ἤψατο τῶν πλείστον εἰδῶν τῆς φιλολογίας, γράφας φιλοσοφικάς, ἱστορικές καὶ κριτικὰς μελέτας. Κἀτοχος πολλῶν ξένων γλωσσῶν, ἀλλὰ κυρίως καὶ πρωτίστως τὴν ἰταλικὴν γνωρίζων φιλολογικῶς, ἔγραψεν ἐν αὐτῇ πληθὺν σπουδαιωτάτων πραγματειῶν καὶ πλείστα ἄλλα συγγράμματα καὶ κωμωδίας ἔτι μετέφρασεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φωνήν. Κατήρξατο δὲ νεώτατος τοῦ ἐν τοῖς γράμμασι σταδίου αὐτοῦ. Ἦτο μαθητὴς ἐν Πίσῃ, ὅτε συνέγραψε ῥωσικὴν γραμματικὴν, πρὸς χρῆσιν τῶν Ἰταλῶν, ἧτις ἔμεινε μὲν ἀνέκδοτος, ἀλλὰ τὸ χειρόγραφον κατετέθη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς εἰρημένης πόλεως. Ἐλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν διαφόρων ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ὡς καὶ ἐν Ἑλλάδι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπαντᾷ συχνάκις ὁ φυλλομετρῶν τοὺς τόμους τῆς «Πανδώρας,» ἧς ὁ Δεκιγάλλας ὑπῆρξεν συνεργάτης.

Ἐνταῦθα ἀρκούμεθα μόνον ν' ἀναφέρωμεν ἐκ μὲν τῶν ἱατρικῶν αὐτοῦ διατριβῶν, τὰς ὁποίας ἰδιαίτερος ἐδημοσίευσεν, τὰς περὶ Ἐμμήνων καὶ χλωρώσεως, περὶ λύσης, περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατούσης κατὰ τὸ θέρος Διαρροίας τῶν βρεφῶν, περὶ Φυσικῶν Εὐλογιῶν, περὶ Μολυσματικῆς χολέρας καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς Ἐλεφαντιάσεως, διατριβῆς ἐκδοθείσης δαπάναις μὲν αὐτοῦ, πρὸς ὄφελος δὲ τοῦ πρώτου ἐν Ἑλλάδι ἀνεγερθησομένου λεπροκομείου· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἔργων νὰ μνημονεύσωμεν μόνον τοῦ περὶ Γενικῆς Στατιστικῆς τῆς νήσου Θήρας συγγράμματός, τὸ ὁποῖον ὑπ' ὄψιν ἔχουσα ἢ ἐν Παρισίοις Ἰατρικῇ Ἀκαδημίᾳ ἐνέγραψε τὸν Δεκιγάλλαν ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑποψηφίων διὰ τὰς κενωθησομένας θέσεις τῶν ἀντεπιστελλόντων μελῶν. Μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἢ ἐν Ταυρίῳ Βασιλικῇ τῶν Ἐπιστημῶν Ἀκαδημίᾳ ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν των πρὸς αὐτόν, ὅπως ἀσχοληθῆ εἰς τὴν γενικὴν στατιστικὴν τοῦ Κράτους ὀλοκλήρου, τὴν εὐχὴν ὅμως ταύτην τῶν σοφῶν Ἀκαδημιῶν δὲν ἐπραγματοποίησεν ὁ Δεκιγάλλας, μὴ χορηγηθείσης αὐτῷ τῆς κυβερνητικῆς συνδρομῆς, καίτοι τὸ ἄνωτέρω ἔργον ἦτο τελειοποιήσις τῶν ἱατροδικαστικῶν πινάκων τοὺς ὁποίους συνέταξε, διαταχθεὶς πρὸς τοῦτο ἐν ἔτει 1850 ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Β. Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας, ὡς διοικητικὸς ἱατρός τῆς νήσου. Οὐχ ἦττον ὅμως ἄξιον μνείας ἐστὶ καὶ τὸ συγγραμμά αὐτοῦ *Φιλοσοφικαὶ Διαλέξεις*, ἐν ᾧ καταδείκνυνται ἢ ἐμβριθεῖα καὶ αἱ περὶ τὴν ψυχολογικὴν φιλοσοφίαν μελέται καὶ ἐδραῖαι γνώσεις τοῦ συγγραφέως, διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων ἐπιστημονικῶν θεωρημάτων ἀνευρίσκοντος τὴν ἀλήθειαν, τὴν καταρρίπτουσαν τὰ εἰδῶλα τῆς ὀλιστικῆς σχολῆς, τῆς ὁποίας δυστυχῶς αἱ δοξασαί ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι μετ' ἐπιτάσεως ἐξαπλούμεναι ἐφ' ἀπασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων κατελέγχουσι τὴν ἠθικὴν τῶν κοινωνιῶν κατὰπτωσιν!

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦ Δεκιγάλλα καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἀνακινώσεις του ἤνοιξαν αὐτῷ ἀλληλοδιαδόχως τὰς πύλας πολλῶν ἰνστιτούτων καὶ ἐταιρειῶν ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν. Καίτοι δὲ δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ὁ Δεκιγάλλας ἐξετιμῆθη πλείοτερον ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ ἢ ἐν Ἑλλάδι, ὡς ἀριδῆλως συνάγεται ἐκ τῶν πολλῶν ξένων παρασήμων, ἅτινα τῷ ἀπενεμήθησαν, οὐχ ἦττον ὅμως ἢ πολιτεία, μὴ παριδοῦσα ὅτι ὑπῆρέτησε τὴν πατρίδα μετ' ἀπαρδειγματίστου φιλοπατρίας καὶ ἐπιστημονικῆς ἐργασίας, ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τοῦ χρυσοῦ σταυροῦ τοῦ Σωτήρος πρὸς τῷ ἀριστείῳ τοῦ ἀγῶνος, ὁ δικαίωματι ἐκέκτητο.

Ἀκεραίαν ἔχων τὴν δύναμιν τῆς διανοίας αὐτοῦ μέχρι τῆς τελευταίας τοῦ βίου του δὲν κατέλιπεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὸ καθημερινὸν αὐτοῦ σύνθημα: τὴν φιλοπο-

νίαν, ὃ δὲ θάνατος ἐκώλυσε αὐτὸν νὰ ἴδῃ εἰς τὴν δημοσιότητα τὸ ἐν καιρῷ τῆς τελευταίας του ἐκτυπούμενον φιλοσοφικὸν πόνημα αὐτοῦ, τὸ ἐπιγραφόμενον «Διάλογος μεταξύ ὕλιστου καὶ αὐλοφρονος», ὡς καὶ τὴν ἀνεκδοτὸν αὐτοῦ διατριβὴν περὶ τῶν διαφόρων ἰατρικῶν συστημάτων, ἧτις δημοσιευθῆσεται μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ συγγραφέως κ. Νικολάου Δεκιγάλλα.

Ὁ βίος τοῦ Ἰωσήφ Δεκιγάλλα, ἀναλωθεὶς ὡς λαμπὰς φωτίζουσα, ὑπῆρξε πιστὴ ἀντανάκλασις τῆς ὑπερόχου καὶ διαινεστατίας διανοίας του, τοῦ σοβαροῦ χαρακτῆρός του καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ψυχῆς του. Ὁ καθ' ἡμέραν βίος του, χρηστὸς καὶ ἀνεπίληπτος, ἐλέγχει αὐτὸν ὡς τύπον ἀνδρὸς τιμίου καὶ φιλοδικαίου, τὸ δὲ μειλίχιον τοῦ ἕθους του καὶ ἡ ἔμφυτος ἀγαθότης τῆς εὐγενοῦς καρδίας του ἀποκαθίστων αὐτὸν ἀγαπητὸν ὄσω καὶ σεβαστὸν τοῖς μετ' αὐτοῦ διαλεγόμενοις. Ἀποστρεφόμενος πάντοτε τὴν χαμερπῆ τῆς κολακείας γλῶσσαν καὶ μὴ κεκτημένους τοῦ χαρακτῆρος τὸ εὐκαμπτον καὶ τὴν εὐστροφίαν τῶν ἀρχῶν ἦτον ὁ σύμβουλος τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων καὶ φίλων.

Ἡ πρὸς τὰ τέκνα στοργή του, ἂν καὶ ἦτο τὸ κρατοῦν ἐν τῇ καρδίᾳ του αἰσθημα, δὲν ἔσχυσε νὰ παροτρύνῃ αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ κατέλιπεν αὐτοῖς ὡς μόνην κληρονομίαν τὸν περιλαμπῆ καὶ ἐπίζηλον στέφανον τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης, ὅστις μέχρι βαθυτάτου γήραος περιεκόσμησε τὴν πολιὰν κεφαλὴν του.

ΑΝΤ. Μ. ΔΑΡΓΕΝΤΑΣ

Μιχαὴλ Σοφιανός. Ὅταν καταλείπωσιν ἡμᾶς ἄνδρες ὡς οἱ τῆς στρατιωτικῆς ἱκανότητος καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀειμνήστου ὑποστρατήγου Μ. Σοφιανοῦ, δὲν δικαιοῦμεθα, πληροῦντες τοὺς κοινούς τύπους, νὰ ῥίψωμεν ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦς αὐτῶν ὀνόματος τὸν ψυχρὸν χοῦν τῆς λησμοσύνης καὶ νὰ παραδώσωμεν εἰς τὴν λήθη των μελλόντων χρόνων σειρὰν ἔργων, μεγάλως συντελεσάντων ὑπὲρ τῆς εὐμερίας τοῦ ἔθνους ἡμῶν. Ὑποχρεοῦμεθα ν' ἀναδράμωμεν εἰς τὸ παρελθόν, νὰ ῥίψωμεν τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ λίχνου τῆς πρώτης αὐτῶν καταγωγῆς, νὰ διαδράμωμεν τὴν μικρὰν ἀνέλιξιν καὶ πορείαν τοῦ βίου αὐτῶν, οὐχὶ ἐκ λόγων ματαιοσκόλου περιεργείας, ἀλλ' ἐκ λόγων σπουδῆς καὶ διδασκαλίας. Ὁ βίος ἐν γένει τοῦ Μ. Σοφιανοῦ παρέχει τοιαῦτα διδάγματα μακρᾶς στρατιωτικῆς ζωῆς, πολυτίμως ἀπειρωθείσης ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Γεννηθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὸν Ἰούλιον τοῦ 1811, ὑπῆρξεν εἰς τῶν πρώτων μαθητῶν τῆς ὑπὸ τοῦ Καποδιστρίου ἰδρυθείσης στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἀποφοιτήσας ἐξ αὐτῆς τῷ 1831 καὶ μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ καταταχθεὶς εἰς τὸ Πυροβολικόν. Πιστότατος εἰς τὸ καθήκον, αὐστηρὸς περὶ τὴν πειθαρχίαν, ἦν εἶχεν ὡς τὸν ἀρχογωνιαῖον λίθον τῆς στρατιωτικῆς διαπλάσεως τῆς νέας Ἑλλάδος, ἀκάματος καὶ ἔνθους στρατιώτης, φέρων τὰ ἐφόδια ἀσφαλούς μαθήσεως, προήχθη μέχρι τῶν ἀνωτέρων στρατιωτικῶν βαθμῶν, διὰ τῆς ἀνελλιπούς τηρήσεως τοῦ καθήκοντος εἰς τὴν πατρίδα ἐν θερμοτάτῃ συναίσθησει αὐτοῦ. Ἐπὶ τεσσαρῶν καὶ τέσσαρα ἔτη ὑπηρετήσεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, ἀδιαλείπτως μεριμνῶν καὶ ἐργαζόμενος διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ. Ἀξιωματικὸς ἱκανώτατος καὶ εὐφυῆς, ἐχρημάτισεν ἐπὶ μακρὰ ἔτη καθηγητῆς τῶν ἀνωτέρων μαθηματικῶν καὶ τῆς ὀργανωτικῆς ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, εἶναι δὲ ὁ πρῶτος συγγραφέας λίαν εὐμεθόδως σειρὰν πλήρη τῶν ἐν αὐτῇ διδασκομένων μαθηματικῶν. Διὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ νοημοσύνης, ἀγγινοίας καὶ φιλεργίας ὁ Μ. Σοφιανὸς ἀναπληρώσας τὴν ἔλλειψιν εὐρυτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ ἐθεωρεῖτο δικαίως ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν λόγων μαθήσεως, πείρας καὶ συνέσεως. Οὕτω ὁ ἀνὴρ προσφέρων ἀδιαλείπτως πολυτίμους ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τοῦ στρατοῦ ἐκδουλεύσεις, κατὰ γένειον κατέκτησε τοὺς βαθμούς ἐν τῇ ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ, εἶτε μεταδίδων τὰς γνώσεις αὐτοῦ διὰ τῆς διδασκαλίας εἰς τοὺς νεωτέρους, εἶτε αὐτοπροσώπως ὑπηρετῶν καὶ συγχρωτιζόμενος μετὰ τῶν στρατιωτῶν, πάντοτε παρέσχεν ἑαυτὸν ὁ Μ. Σοφιανὸς ὑπό-

Εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνεμίχθη ὁ *M. Βενιζέλος* τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1863, ἐκλεχθεὶς πλῆρεξούσιος τῆς Ἀττικῆς ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, ἣτις καὶ ἐτίμησεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀντιπροεδρίας. Καὶ τοι δὲ δις προσηνέχθη αὐτῷ ἰδιωτεύοντι τὸ χαρτοφυλάκιον καὶ ὑπὸ τοῦ Κανάρη καὶ τοῦ Δεληγεώργη, ὁ *M. Βενιζέλος* ἠρνήθη, ἐπιμείνας ἐν τῇ θεραπείᾳ τῆς ἐπιστήμης του καὶ μὴ συγκατανεύσας ν' ἀνταλλάξῃ τὴν καθηγητικὴν ἔδραν πρὸς τὸ ὑπουργικὸν ἐδῶλιον. Φρονῶν ὅμως, ὅτι ὁ πολίτης καλούμενος ὑπὸ τῆς πατρίδος του, δὲν δικαιούται ν' ἀρνήται εἰς αὐτὴν τὰς ὑπηρεσίας του, ὅσον καὶ ἂν ᾧσι δυσχερεῖς καὶ κρίσιμοι αἱ περιστάσεις, δὲν ἠρνήθη κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1886 νὰ συμμετάσχη τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ *A. Βάλθη* σχηματισθέντος ἀχρόου ὑπουργείου, δι' οὗ ἀπεσοβήθησαν τσαυταὶ ἀπὸ τῆς πατρίδος συμφοραὶ, ἐν στιγμαῖς δεινῆς πολιτικῆς καὶ ἐθνικῆς κρίσεως. Ὁ *M. Βενιζέλος* ἀποχωρήσας μετ' ὀλίγον τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης, ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐργασίας του, ὅτε ἐκ νέου διαλυθείσης τῆς Βουλῆς κατῆλθεν εἰς τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν, ἐκλεχθεὶς πανηγυρικῶς βουλευτὴς τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. Ἀτυχῶς αἰφνίδιος θάνατος ἐστέρησε τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἑλληνικὴν πολιτείαν μύστου ἐπιφανοῦς καὶ δυσαναπληρώτου, ἀντιπροσώπου χρηστοτάτου καὶ ἐξόχου. Τετιμημένος διὰ τοῦ ἀνωτέρου ἑλληνικοῦ Ταξάρχου καὶ τοῦ τῆς Δανίας ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 9ην Ἰανουαρίου 1887.

Ἐπαμεινώνδας Λουριώτης. Ἄν δὲν ἦτον ἀνέφελος καὶ ἥρεμος, ἀλλ' ἦτο πλήρης εὐοιῶνων προσδοκιῶν καὶ ἐλπίδων ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν ἠτένισεν ὁ *E. Λουριώτης* τοῦ βίου τὴν πρώτην αὐγὴν, ἐν τῇ πόλει τῶν Ἰωαννίνων. Ἀπὸ τοῦ ἡρωικοῦ Λούρου ἦλθον οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἠπειροῦ, φέροντες ἐν ἑαυτοῖς τὴν πίστιν, τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐνθουσιασμόν, τὴν θελοῦσιν αὐτῶν ἡρωικῶν τούτων τόπων, ἐν οἷς κατὰ πρῶτον ἐξεδηλώθη τὸ αἰσθημα τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Ἀνήκων εἰς ἐπιφανῆ Ἠπειρωτικὴν οἰκογένειαν, ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 1817. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ *N. Λουριώτης* ἐχρημάτισε κατὰ τὰ ἔτη τοῦ ἀγῶνος ἀρχιγραμματέως τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ γραμματέως, ἦτο ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπὸ τὸν αἰοίδιμον *Σπ. Τρικούπην*. Ὁ *E. Λουριώτης* παῖς ἔτι τῷ 1825, πολιορκουμένου τοῦ Μεσολογγίου, ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρὸς εἰς Γενεύην, ἔνθα διήλθε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, ἀριστα ἐκμαθὼν τὴν Γαλλικὴν, ἐπὶ τῇ γνώσει τῆς ὁποίας διεκρίνετο μέχρι γήρωα. Ἐπανελθὼν τῷ 1833 εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐσπούδασε τὴν νομικὴν καὶ ἀπὸ τοῦ 1851 εἰσῆλθεν εἰς τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν ἣ διεκρίθη διὰ τὴν εὔρειαν αὐτοῦ παιδείαν, τὴν βαθεῖαν κρίσιν, ἀνελθὼν μέχρι τῶν ἀνωτάτων θέσεων. Ἐχρημάτισε πρωτοδίκης μέχρι τοῦ 1854, ἐφέτης τῷ 1859, προήχθη εἰς ἀντεισαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου τῷ 1872, εἰς εἰσαγγελέα δὲ τῶν Ἐφετῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Ναυπλίῳ μέχρι τοῦ 1876. Ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου ἐδικηγόρει καὶ ἐδημοσιογράφει μέχρι τῆς προαρτίσεως τῶν νέων ἐπαρχιῶν, ὅτε διαρίσθη Βασιλικὸς Ἐπίτροπος ἐν Ἀρτῇ, ἀξιολόγους ὑπηρεσίας παρασχὼν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως τῶν πραγμάτων. Τῷ 1883 ἐγένετο νομάρχης ἐν Κερκύρᾳ, ἐκεῖθεν δὲ μετακληθεὶς διαρίσθη Διευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων τῷ 1885, εἰς ἣν θέσιν διετέλεσε μέχρι τοῦ θανάτου του, ὀλίγον χρόνον πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὸν νέον Νόμον προαχθεὶς εἰς Γενικὸν Διευθυντὴν τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων. Ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ 1886 σχηματισθέντος ἀχρόου ὑπουργείου ὑπὸ τὸν *x. Δ. Βάλθη*ν ἀνέλαβε τὴν Διευθύνσιν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ δημόσιος τοῦ ἀνδρὸς βίος. Ἡ ἀπλὴ ἀναγραφὴ τοῦ καταλόγου τῶν ἐπιστήμων θέσεων, ἐν αἷς διεκρίθη ὁ *E. Λουριώτης*, δεικνύει τὰς ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχε καὶ ὡς ἀνώτατος δικαστικὸς ὑπάλληλος καὶ ὡς διοικητικὸς ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν. Οὐδὲ περιωρίσθη εἰς ταύτας τὰς ὑπηρεσίας ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ κατέλαβε διαπρεπῆ θέσιν, μετὰ πολλῆς δυνάμεως καὶ ἐπιτυχίας χειριζόμενος τὸν κάλαμον πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὅτε μὲν τῶν ἐθνικῶν ζητημάτων, δι' ἄλληλογραφίαν πρὸς τὰ ἐγκριτωτέρα Εὐρωπαϊκὰ φύλλα, ὅτε δὲ πρὸς

γάλων Διερμηνέων τῆς Πύλης, τοσοῦτον δ' ἠὺδοκίμησεν ἐν τῇ διαπρεπεί ταύτῃ θέσει, ὥστε ὁ Ὅθωμανός Ἀρχιναύαρχος (Καπετὰν Πασᾶς) κατέστησεν αὐτὸν γενικὸν ἀντιπρόσωπόν του ἐδρεύοντα ἐν Νάξῳ. Τοῦτου πρῶτος υἱὸς ἦτον ὁ ἐν γράται μακροῦ, ἀρχομένου τοῦ Αὐγούστου, ἀθροῦθως ἀποσβεσθεὶς Γ. Γρυπάρης. Ὁφείλιμος καὶ διδασκτικὴ εἶναι ἡ ταχεῖα παρεμβολὴ ἐπεισοδίων τινῶν τοῦ μακροῦ καὶ ἀκηλιδώτου βίου τοῦ ἀνδρός. Ἐχρημάτισεν ἀνώτερος δικαστικὸς λειτουργός, τοσοῦτω δ' εἶχεν ἐρριζωμένην ἐν ἑαυτῷ τὴν ἔμφυτον πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν ῥοπήν, ὥστε, προϊστάμενος τοῦ δικαστηρίου, ἐν ᾧ εἰσῆχθη πρὸς ἐκδίκασιν καταγγελία κατὰ τῆς Ἐφημερίδος «ἡ Ἀθηνᾶ» ἐπὶ ἐξυθρίσει τοῦ Ὅθωνος, ἠθῶσσε δικαίως τὸν δημοσιογράφον διὰ πλειονοψηφίας ἀποτελεσθείσης ὑπὸ τῆς ψήφου τοῦ Γρυπάρη. Ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑπέλαβεν, ὅτι ἡδύνατο νὰ μεμφθῇ ἐπὶ τούτῳ τὸν Γρυπάρην, ἀλλ' ἐδέχθη εἰς ἀπάντησιν αὐστηροτάτην ἐπιτίμησιν τὴν παραίτησιν τοῦ τιμίου καὶ φιλελευθέρου δικαστοῦ.

Ἐπῆλθεν ἡ μεταπολίτευσις τοῦ 1843 καὶ ἡ ἰδιαιτέρα πατρὶς του Μύκονος ἐξελέξατο αὐτὸν παμψηφεί ἀντιπρόσωπόν της. Ἐν τῇ Συνελεύσει ἐκείνῃ ὁ Γρυπάρης ἔτυχε τῆς τιμῆς νὰ ἐκλεγῇ μέλος τῆς ἐξ ἑνὸς καὶ εἴκοσι πληρεξουσίων ἐπιτροπῆς, τῆς μελλούσης νὰ καταρτίσῃ τὸ σχέδιον τοῦ πρώτου Συντάγματος. Ἡ τοιαύτη αὐτοῦ ἐκλογή ἀποδεικνυσιν ὅποιας ὁ Γρυπάρης ἀπήλαιεν ὑπολήψεως, διότι ἡ πρώτη ἐκείνῃ Συνέλευσις ἔβριθε μεγάλων καὶ πολιτῶν προσωπικοτήτων. Ὡς πληρεξούσιος ὁ Γρυπάρης ἐπέτελεσε δύο ἀξιοσημείωτα ἔργα ὑπὸ ἔσποιν ἐπαρχιακῆν. Συνέστησε πρῶτον ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ὁραίας Ἑλλάδος τὴν Δέσχην τῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν, ἡ δὲ ἀνάθεσις τῆς προεδρείας τῆς πολιτικῆς ταύτης Δέσχης, τοῦ πολιτικοῦ τούτου κέντρου, μᾶλλον εἰς τὸν Ναυάρχον Κανάρην, καὶ ἡ προθυμοτάτη τοῦ Ναυάρχου ἀποδοχὴ καὶ σύμπραξις δύνανται νὰ μαρτυρήσῃ τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ κέντρου ἐκείνου. Πάντες οἱ Αἰγαιοπελαγίται, συνερχόμενοι ἐκεῖ, ἐβουλεύοντο προκαταβολικῶς, εἰσηγούμενοι καὶ παρασκευάζοντες τὰ πνεύματα τοῦ Γ. Γρυπάρη, τὴν φιλίαν τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ἐν τῇ Συνελεύσει ἀρωγὴν ἐπέδιδον τότε εἰς συμφέροντος πολιτικοῦ οἱ κορυφαῖοι τῶν ἡγετῶν τῶν κομμάτων. Ἀπέδωκεν εἴτα ὁ Γρυπάρης εἰς τὴν πατρίδα του Μύκονον τὰς ἀμφισβητούμενας ὑπὸ τοῦ δημοσίου γεινιαιζούσας νήσους, τὴν Ῥήνειαν καὶ τὴν ὠραιστατὴν καὶ ποιητικωτάτην Δῆλον. Διὰ τῆς μεγάλης ταύτης ὑπηρεσίας τοῦ Γ. Γρυπάρη ἐσώθη οικονομικῶς ὁ Δῆμος τῶν Μυκονίων, ὅστις, διὰ νομίμως ἐκδοθέντος καὶ κυρωθέντος ψηφίσματος, ἀνέγραψε τὸν Γρυπάρην εὐεργέτην αὐτοῦ. Ἐν τῇ Συνελεύσει τοῦ 43 ὁ Γρυπάρης ὑπερέμαχθη τοῦ θεσμοῦ τῆς Γερουσίας, ἀντιταχθεὶς κατὰ τοῦ Ἀ. Μεταξᾶ ἰδίως, ἀποκρούοντος τὸν θεσμόν.

Ἄλλ' ἀξιοσημείωτος εἶναι τοῦ Ὅθωνος ἡ λελογισμένη πρὸς τὸν Γρυπάρην εὐνοια καὶ ἐμπιστοσύνη. Ὅτε ἐξεβράχθη ἐν Εὐβοίᾳ ἡ στάσις τοῦ Κριεζώτου, ὁ Γρυπάρης, διατελὼν Εἰσαγγελεὺς ἐν Πάτοαις, μετεκλήθη εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ Ὅθωνος, ὅστις ἀνέθηκεν αὐτῷ ν' ἀπέλθῃ εἰς Εὐβοίαν καὶ νὰ ἐπουλώσῃ τὰς ἀνοιχθείσας πληγὰς. «Ἐὰν οἱ ὄπαδοι τοῦ Κριεζώτου» εἶπεν αὐτῷ ὁ Ὅθων, ἔχουσι δικαίον, πρέπει ἀμέσως νὰ λάβωσι τὸ δικαίον των. Δὲν πρέπει δὲ νὰ νομιζωσὶν οἱ λεγόμενοι ἀφρωσιωμένοι, ὅτι, διότι λέγονται τοιοῦτοι, δύνανται ν' ἀποφεύγωσι τῶν ἀδικημάτων τὰς συνεπείας, ἐὰν ἔπραξαν τοιαῦτα. Εἰς ἔντιμον μνήμην τοῦ καλοῦ ἐκείνου Ἠγεμόνος, χαίρομεν, διότι παρέχεται ἡ εὐκαιρία νὰ γνωσθῶσιν οἱ δίκαιοι οὔτοι λόγοι, οὓς ὁ Ὅθων ἀπηθύβυε πρὸς τὸν πολίτην καὶ τὸν εὐθὺν λειτουργὸν τῆς Ἱερᾶς Δικαιοσύνης.

Ἡ μεταπολίτευσις τοῦ 1862 εὗρε τὸν Γρυπάρην ἀντισταγγελέα παρὰ τοῖς ἐν Ἀθήναις Ἐρέταις, εἰς τὴν παραμονὴν τοῦ ἐτοίμου προβιβασμοῦ αὐτοῦ. Ὁ Ἠγέτης τῆς μεταπολιτεύσεως, ὁ ἀείμνηστος Βούλγαρης εἴτιμα ἰδιαιτέρως τὸν καλὸν καὶ εὐθὺν Γρυπάρην, πλειστάκις δὲ μεταπεμφόμενος αὐτὸν παρεκάλεσε νὰ στέρξῃ ν' ἀναλάβῃ περιφανῆ δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Ἄλλ' ὁ Γρυπάρης ἀπέστερξεν ἐπιμύωνως. Τοσαύτη δ' ἦτον ἡ ἐξ ἐκτιμήσεως ἀγάπη καὶ φιλία τοῦ Βούλγαρη πρὸς τὸν

Γρουπάρην, καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνη, ὥστε τὴν νύκτα τῆς ἐπανάστασεως τοῦ 1862 εἰς τὴν οἰκίαν του διενυκτέρευεν ὁ τὴν ὑστεραίαν Πρόεδρος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ἀνακχυρθεὶς αἰοίδιμος Βούλγαρης.

Ἐπῆρξεν ὁ Γ. Γρουπάρης χρηστὸς πολίτης, λαμπρὸς οἰκογενειάρχης, δημόσιος λειτουργὸς ἀκλήιδωτος, σεβασμὸν ἀναμνησθήτητον καὶ ἐμπιστοσύνην ἐμπνέων.

Τὶ ἄλλο ἔχειάζετο, ἵνα προκαλέσῃ τὴν ἐκτίμησιν τῆς κοινωνίας καὶ τὴν εὐφημιον μνησάν; Καὶ τὸ ἐπέτυχεν ἀκόπως ὁ ἀειμνηστὸς ἀνὴρ. Ὁ θάνατός του ἐστέρησεν ἐνὸς εὐθυτάτου χαρακτῆρος τὴν κοινωνίαν μας, ἐὰν δὲ ᾔθελεν ὁ Γρουπάρης νὰ πολιτευθῆ εὐρύτερον, θὰ ἐλέγομεν, ὅτι ἐστερήθημεν καὶ μιᾶς χρηστῆς πολιτικῆς προσωπικότητος.

Βασίλειος Κ. Νικολόπουλος. Εἶναι βαθεῖα ἡ ἔννοια τῆς συνηθείας τοῦ νὰ σκιαγραφῆται ὁ βίος τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῶν ὠφελιγάντων αὐτῆν. Πρῶτον μὲν διότι ἀνακαλούμεν ἐν μέσῳ ἡμῶν τὴν ποθεινὴν εἰκόνα ἐκείνου, ὃν κλαίοντες προεπέψαμεν εἰς τὴν αἰωνιότητα, δεύτερον δὲ διότι ὁ βίος καὶ αἱ ἀρεταὶ τούτων χρησιμεύουσιν ὡς ἀξιωμαίου τοῦ παράδειγμα τοῖς μεταγενεστέροις. Εἰς τὴν χορείαν αὐτῆν τῶν διαπρεφάντων ἀνδρῶν ἀνήκει ἀναμφισβητητῶς καὶ ὁ *Βασίλειος Νικολόπουλος*, ὅστις δὲν παρήλθεν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἄσημος χωρὶς ν' ἀφήσῃ ἕλην διαβίσεως. Τὸ ὄνομα τοῦ *Β. Νικολοπούλου* ἀνάγκη νὰ μὴ ὑστερήσῃ πολλῶν ἄλλων, ἀνυψωθέντων ἄνευ πραγματικῆς ἀξίας, ἄνευ εἰλικρινῶν καὶ πεφωτισμένων ὑπηρεσιῶν, καθότι ἐν ποικίλαις ἐποχαῖς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους διεκρίθη, καὶ ἐν τοῖς πρώτοις στίχοις τῶν πολυτίμων ἐργασθέντων, ἰκανῶς ἐπιφανῆς διεδραμάτισε μέρος. Ὁμολογουμένως εὐρέθησαν στιγμὰι λίαν πικραὶ διὰ τὸν αἰοίδιμον *Β. Νικολόπουλον*, ὅποτε δὲν ἐδίστασαν πολλοὶ νὰ πικράνωσι τὴν πολιτείαν αὐτοῦ καὶ ὡς ἀνωτέρου λειτουργοῦ τοῦ Κράτους καὶ ὡς ἀτόμου, ἀναμνηθέντος ἢ μάλλον κληθέντος ἐν τοῖς ὑψίστοις τῆς πατρίδος ἀξιώμασιν.

Ἴσως δὲν θὰ ἴρκει ὁ χρόνος, οὔτε ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας βιογραφικῆς σημειώσεως θὰ ἐπέτρεπεν, ὅπως ἀνατρέξωμεν εἰς ἄλλας ἐποχὰς, καὶ καταδείξωμεν τὴν ἀσυνείδητον τόλμην τῶν ὀλίγων ἐκείνων, λυπηρὸν δ' ἄλλως θὰ ἦτον ἐν τῇ στιγμῇ αὐτῇ, νὰ κεντήσῃ τὴν χορδὰς καὶ ν' ἀναμνησθῆ γεγονότων, περὶ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Κοινωνία ἔκρινε πλέον καλῶς, καὶ οἱ πολλοὶ ἀπεφάνθησαν δι' εὐσυνειδήτου καὶ ἀληθοῦς ἐτυμολογίας. Ποθοῦντες μόνον σήμερον, ἵνα μὴ ὁ βίος ἀνδρός, ὅστις πληρέστατα ἐπετέλεσε τὸ καθήκον αὐτοῦ καὶ ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἀνὴρ, ἀπειράκις διαχειρισθεὶς τὰ τῆς πολιτείας, ἀπομεινῆ κεκαλυμμένως ὑπὸ τῆς λήθης τὴν πλάκα, χαράσσωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας, φρονούντες πάντοτε ὅτι δι' αὐτῶν προσφέρεται τοῖς πολλοῖς ἀξιωμαίωτον καὶ ἐπιζήλον ὑπόδειγμα βίου ἀνταξίου μελέτης καὶ ἐκτιμήσεως.

Ὁ *Β. Νικολόπουλος* ἐγεννήθη ἐν Καρυταίνῃ τῆς Ἐπαρχίας Γορτυνίας κατὰ τὸ ἔτος 1816 καὶ ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 22 Ἰανουαρίου 1887. Τὴν στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν ἐποιήσατο ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, διακρινόμενος πάντοτε ὡς πρῶτος μαθητῆς. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καρυταίνης Ἰγνάντιος μαθὼν τὴν μοναδικὴν πρὸς τὴν παιδείαν κλίσιν του τὸν προσέλαβεν εἰς τὸν οἶκόν του γενόμενος αὐτῷ καὶ διδάσκαλος. Τῇ συνδρομῇ δὲ τούτου ἀπεπεράτωσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα. Ἐλθὼν κατόπιν ὁ νεαρὸς *Βασίλειος* ἐν Ἀθήναις, ἐσπούδασε τὴν ἐπιστήμην τοῦ Δικαίου, ἐπιδοθεὶς μετὰ πολλοῦ ζήλου εἰς τὴν ἐκμάθησιν αὐτῆς. Τὴν 30 Ἰουνίου 1846 ὑποστὰς τὰς διδακτορικὰς αὐτοῦ ἐξετάσεις ἤρτισεσεν. Οὕτω μορφώσας τὸ ἐκ φύσεως εὐφυῆ καὶ δεξιὸν πνεῦμά του, παρεσκευάσεν ἑαυτὸν ἰκανὸν νὰ διατρέξῃ κατόπιν λίαν εὐδοκίμως ἐπίμοχθα καὶ περιπετειώδη στάδια. Ὁ ἀειμνηστὸς ὄθων ἐκτιμῶν τὴν ἰκανότητα τοῦ *Νικολοπούλου*, διώρισεν αὐτὸν ἀμέσως Δικαστήν, ἐνωρίτατα προαχθέντα εἰς Πρόεδρον τῶν Πρωτοδικῶν καὶ μετ' ὀλίγων εἰς Ἐφέτην. Δὲν ἐβράδυνε δὲ, ὅπως διὰ τῶν σπανίων ἀρετῶν του, τῆς ἐκτάχτου ἰκανότητός του καὶ λοιπῶν προτερημάτων του, καθέξῃ τὴν ὑπέροχον καὶ διακεκριμένην θέσιν τοῦ Γεν. Γραμματέως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης. Ἀκμάκτος ὦν

ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ ἀκαταπόνητος, ὑποστηριζόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ εὐφυοῦς καὶ διαυγοῦς πνεύματός του, συνέταξε πλείστους νόμους, μεταρρυθμίσας ἐπὶ τὸ βέλτιον τὴν νομοθεσίαν ἡμῶν. Ὁ αἰδίδιμος ἀνὴρ δὲν ἦτο μόνον κάτοχος τῆς νομικῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὡς μαρτυροῦσιν αἱ σκέψεις καὶ παρατηρήσεις αὐτοῦ, αἰ ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Τροπλιάνου περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ἦτο κάτοχος, ὅσον ὀλίγοι, καὶ τῆς ἀρχαίας τῶν Ἑλλήνων φιλοσοφίας.

Νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἀειμνήστου Δ. Βούλγαρη κ. Σταματινῶν, εὐγενεστάτην καὶ διακεκριμένην ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ δέσποιναν, ἀτυχῶς κατεσάθη ὑποπτος πρὸς τὴν τότε Δυναστείαν καὶ παρητήθη τὴν θέσιν τοῦ Γεν. Γραμματέως. Οὕτω ἀπομακρυνθεὶς τοῦ Δικαστικοῦ προορισμοῦ του καὶ ἀναμιχθεὶς εἰς τὴν πολιτικὴν, ἔπιεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι τοῦ θανάτου του ἅπαντα τὰ δηλητήρια τῆς συκοφαντίας. Τὸ πικρότερον ὅμως ἔπιεν ἐν ἔτει 1875 διὰ τῆς χαλκευθείσης κατ' αὐτοῦ κατηγορίας ἐπὶ ἀναμίξει εἰς τὰ Ἐπισκοπικά, καὶ τὸ μεγαλύτερον τραῦμα τῷ κατηνέχθη διὰ τῆς ἐκδοθείσης κατ' αὐτοῦ καταδικαστικῆς ἀποφάσεως τοῦ συστηθέντος τότε Εἰδικοῦ Δικαστηρίου. Ὑπὸ τοὺς μᾶλλον ἀσυνειδήτους ὄρους τῆς πολιτικῆς ἐκδικήσεως συγκροτηθὲν τὸ Δικαστήριον ἐκείνο δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ δικαιοσύνην εἰς τὸν Β. Νικολόπουλον. Ἐντεῦθεν πασίγνωστα εἶναι τὰ μέσα, ἅτινα μετεχειρίσθησαν πρὸς καταδίκην τοῦ Ἀνδρός, ἀφ' οὗ καὶ μαρτυρίας μαρτύρων ἐστρέβλωσαν καὶ εἰς τὸ στόμα τινῶν ἐτέθησαν γεγονότα μὴ ὑπ' αὐτῶν μαρτυρηθέντα. Ὁ φατριασμὸς εἶχε τυφλώσει τοὺς κατηγόρους του, ὁ δὲ κομματικὸς ἀνταγωνισμὸς εἶχε καταπνίξει πᾶν αἰσθημα εὐσυνειδησίας. Δυστυχῶς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ καὶ τὸ πάλαι δὲν ὑπῆρξαν ἀσυνήθεις ἕνεκα φθόνου καὶ πολιτικῶν παθῶν τοιαῦται καταδίκαί.

Ἀναντιρρήτως ἡ κατόπιν μεταμέλεια καὶ τῶν μὲν καὶ τῶν δέ, εἶναι μία ἱκανοποίησις διὰ τὸν συκοφαντηθέντα. Ἡ κατόπιν ὁμολογία, ὅτι οἱ κατήγοροι τοῦ Ἀνδρός εὐρέθησαν εἰς πλάνην καὶ πολιτικὴν παραφοράν, εἶναι ἀναγνώσις τῆς τιμῆς τοῦ Νικολοπούλου. Ἄλλ' αἱ ὁμολογίαι αὗται ἀτυχῶς ἠλέγχθησαν ἀφ' οὗ θανάσιμα τῷ κατηνέγκον τραύματα. Ἡ ἀπλήτῃ ἀνάγνωσις τοῦ κατὰ Νικολοπούλου κατηγορητηρίου δεικνύει τὸ πάθος καὶ τὸν ἀρχικὸν σκοπὸν τῆς καταδιώξεως. Ἡνοιχθὲν τὸ βῆραρον διὰ τὸν ἔντιμον Ὑπουργὸν καὶ προσεφέρθη οὗτος ὀλοκαύτωμα πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν, νὰ ἐπενεχθῆ καίριον τραῦμα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ αἰδίδιμου Βούλγαρη. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν μελανὴν ψῆφον τῆς πλειοψηφίας τοῦ Δικαστηρίου ἐκείνου, ἡ μνήμη τοῦ Νικολοπούλου θέλει μένει προσφιλῆς διὰ τὴν παραδειγματικὴν χρηστότητα καὶ τὴν σειράν τῶν ἀληθῶν πρὸς τὸ Ἔθνος ἐκδουλεύσεών του. Ἀποδείξει δ' ὅτι ποσῶς δὲν ἐπιστεύθη ὑπὸ τῆς κοινωνίας, ἡ εἰς αὐτὸν ἀποδοθεῖσα κατηγορία εἶνε ἡ τιμὴ, δι' ἧς πάντοτε περιεβάλλετο ἐκλεγόμενος Βουλευτῆς. Ἐντεῦθεν κατὰ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς τῆς 4 Ἰανουαρίου ἐξελέγη βουλευτῆς τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας. Μόλις ὅμως ἐπανάκαμψεν ἐνταῦθα ἐκ Τριπόλεως, βάσκανος δαίμων ἐβρόνησε τὴν νεάν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς ἐπιτυχίαν του καὶ ἀπέκοψε τοσοῦτον ἀπροσδοκῆτως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του, εἰς ἐποχὴν μάλιστα, καθ' ἣν τελεία ἤθελεν εἶναι ἡ καταδίκη τῆς καταδικαστικῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως, διότι ἔμελλε νὰ ἦ ὁ ὑποψήφιός τῆς Κυβερνήσεως Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, καὶ βεβαίως θὰ ἐξελέγετο ὡς τοιοῦτος, πάντων σχεδὸν τῶν βουλευτῶν μετὰ χαρᾶς μαθόντων τὴν εἰδησιν ταύτην, καὶ ἐπιθυμούντων νὰ ἱκανοποιήσασιν ἐξοχὸν ἄνδρα, τὸσον σκληρῶς ἀδικηθέντα, τὸσον ἀγαρίστως καταδιωχθέντα.

Εἶναι ἀληθέστατον ὅτι ὁ Β. Νικολόπουλος δὲν ἀνεδείχθη μὲν ὅσον ἤξιζεν, οὐδὲ ἀνεβιβάσθη εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα, ὅπερ ὁ πρακτικὸς αὐτοῦ νοῦς ἤθελε τιμῆσει, διότι δὲν ἦτο ἄνθρωπος τῶν λόγων καὶ τῶν πομπῶν ἐπιδείξεων. Ἀνὴρ ἐκ τῶν τὰ μάλα σοβαρῶν ὧν ὁ ἀειμνήστος Νικολόπουλος, ἀφωσιωμένος εἰς τὸ καθῆκον καὶ τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας καὶ ὑπηρετῶν θρησκευτικώτατα τοῦτο, βεβαίως δὲν

ἦτο δυνατόν νὰ διαδεθῶν τὸν ἀποθανόντα ἀρχηγὸν τοῦ αἰδιμον Βούλγαρην καὶ τοῦτου ἦτον ὁ δεξιὸς βραχίον. Ἐκ πάντων δὲ τῶν μακρόθεν ἢ ἐγγύθεν παρατηρησάντων τὸν βίον του, οὐδεὶς ὁ μὴ σεβόμενος αὐτόν, ὁ μὴ μαρτυρῶν περὶ τοῦ μεγάλου πρακτικοῦ πνεύματός του, ὁ μὴ ἀνομολογῶν αὐτὸν ὡς ἀληθῶς ἱκανὸν καὶ ἕξοχον. Μὴ δὲν ὀφείλει εἰς αὐτὰς ταύτας τὰς ιδιότητάς του τὴν καταδίκην του; Τὸ μόνον ἐγκλημὰ του ἦτον ὅτι ὡς Ὑπουργὸς διεκρίθη, ὅσον οὐδεὶς ἐν Ἑλλάδι. Καίτοι δ' ἅπαντα ἡ κοινωνία ἐσέβετο τὸν ἄνδρα διὰ τὴν ἄκραν τιμιότητα καὶ ἰκανότητα, οὐχ ἦττον δὲν συνεκινήθη ὅσον ἔδει διὰ τὴν καταδικαστικὴν καὶ ἄδικον ἀπόφασιν τοῦ Βίδικου Δικαστηρίου, πρῶτον μὲν διότι ὁ ἀνὴρ ἤγγονε τὸ δημοκοπεῖν, δεύτερον δὲ διότι φαίνεται, ὅτι εἶναι πεπρωμένον οὕτω ν' ἀποζημιῶται ἢ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἀποσίωσις πρὸς τὸ καθήκον νὰ συνοδεύηται ἀείποτε διὰ τῆς σκληροτέρας ἀγνωμοσύνης.

Ἡ ἱστορία ὡς μεγάλους ἄνδρας ἀνεγνώρισεν ἐκείνους, οἵτινες ἐγένοντο ἀφορμὴ νὰ γείνωσι μεγάλοι πολιτικαὶ μεταβολαί. Ἐνῶ τούναντίον ὡς μεγάλοι ἄνδρες ἔπρεπε ν' ἀναγνωρίζωνται ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰργάσθησαν καὶ συνετέλεσαν σπουδαίως εἰς τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πατρίδος των, ὡς ὁ Νικολόπουλος, διότι οὗτοι μόνον ἔχρουσι ν' ἀντιπάλαιώσῃ κατὰ μυρίων προσκομμάτων, ἐνῶ οἱ πρῶτοι εὐρίσκοντες τυχαίως οὐρίον τὸν ἄνεμον ἐπεδεικνύονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δι' ἀπατηλῆς προσωπίδος.

Γεράσιμος Μεταξᾶς. Λίαν προσφωῖς ἐγράφη, ὅτι, ὅπως ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἠθικῷ ὑπάρχουσι ὄγκοι καὶ κολοσσοί. Παραμένουσιν ἀληθεὶς ἐπισημότητες ἐν τῇ ἠθικῇ τῆς κοινωνίας σφαῖρα ὅλων ἴσως ἀγνωστοί, ἐνώπιον ὅμως τῆς ἐπισταμένης μελέτης τοῦ βίου τῶν ὁποίων ἀποκαλύπτουσι πάντες εὐλαβῶς τὴν κεφαλήν καὶ κλίνουσι τὸ γόνυ πρὸ τῆς μεγάλης ἀρετῆς, ὅπως πρὸ σεπτῶν καὶ περιφανῶν τοῦ ἐκλιπόντος ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου μνημείου ἴσταται σύννοος ἐ διαβήτης, ἀποθυμᾶζων τὸ ἀρχαιοσπεπὲς ἀπαράμιλλον ἰδεῶδες κάλλος καὶ τοῦ ἐ ἐνθέου τεχνίτου τὸ δαιμόνιον. Τοιοῦτος ἀληθῆς ἠθικός ὄγκος, τοιαύτη ἐξαιρετος, ἀλλ' ἀφανὴς τῇ ἀληθείᾳ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Πολιτείᾳ προσωπικότης ὑπῆρξεν ὁ Γερ. Μεταξᾶς. Ἐκ τῶν εὐκλεῶν πρωταθλητῶν εὐγενῶν ἀγῶνων, τῶν μετὰ τοῦ Ζερβοῦ, Μομφεράτου, Καπελέτου, Λιθαδᾶ, Πυλαρινοῦ ὑποστάντων ἐν Κεφαλληνίᾳ τὰ δεῖνά τῆς ἐξορίας ὁ Γ. Μεταξᾶς, — ἐνῶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Γεωργίος καὶ Σταυρὸς κατεδικάζοντο εἰς θάνατον ὡς ὑποκινηταὶ τοῦ πατριωτικοῦ κινήματος τοῦ 1848—οὐδέποτε ἐν τῇ μετριοπροσῶν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἀποστέρων ἐν παντὶ καὶ πάντοτε τὸν θόρυβον καὶ τὴν ἐπίδειξιν, δὲν παρέδωκε τὴν ἀφήγησιν τῶν ἐνεργειῶν του εἰς τὴν πολύστομον Φήμην, ὅπως τὰς διασαλίση πανταχοῦ.

Τέκνον μιᾶς τῶν νήσων τῶν ἠρωικῶς ἀγωνισαμένων διὰ τοῦ λόγου κατὰ τοῦ ὄγκου τῆς ὕλικῆς δυνάμεως, διὰ τοῦ ὑπερόχου φρονήματος κατὰ τῆς τυραννικῆς βίας τῶν δυναστῶν, περιφανῶς ἀνήκων εἰς τὸν κύκλον τῶν μεγάλων ἐργατῶν τῆς Ἑπτανησιακῆς ἀνεξαρτησίας, τῶν ὡς ἐξορίστων ἐκ τῶν ἐρήμων σκοπέλων τῶν Ἀντικυθήρων συνεργησάντων εἰς τὴν ἀναζωπύρῃσιν καὶ κραταίωσιν τοῦ φρονήματος, ὅπερ μάτην προσεπίθει νὰ δαμάσῃ ἡ ἀγέρωχος προστασία, ἔλκων τὸ γένος ἐκ μιᾶς τῶν διαπρεπεστέρων οἰκογενειῶν, ἐγεννήθη ἐν Κεφαλληνίᾳ τὸ 1821. Ὁ Γ. Μεταξᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν του Γεωργίου καὶ Σταύρου, τοῦ ἐπιφανεστάτου ἐν Μασσαλίᾳ ὀφθαλμιατροῦ, τοῦ τόσον τιμῶντος τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, διεκρίθησαν πάντοτε ἐπὶ ἀκραιφνεῖ πατριωτισμῷ καὶ ἀληθεῖ φιλοπατρίᾳ, κυρίως δ' ἐγένοντο οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ κατὰ τὸ 1848 ἐπαναστατικοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ τοῦ μῆματος κατὰ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας, οὗ ἕνεκα πᾶν ὅ τι ἐκέκτηντο μεγαλοψύχως κατὰ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας, οὗ ἕνεκα πᾶν ὅ τι ἐκέκτηντο ἐπιφοβὸς ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας συνελήφθη, ἐξορισθεὶς εἰς Ἀντικυθήρα, ἐνθα ἔχων εἰς συνεργάτας τοὺς κ. κ. Δημ. Καλλίνικον καὶ Δομενεγιῆν, παρέμεινε ἐκεῖ ἐπὶ διετία ὀλόκληρον. Σειρὰ μαρτυριῶν εἶναι ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς ζωῆς τοῦ Γερ. Μεταξᾶ. Ἡ ἀγλικὴ Κυβέρνησις διατάξασα τὴν περίξ τῆς νήσου ταύτης περιστροφὴν ἀτμο-

κινήτων, οὐδεμίαν ἐπέτρεπε συγκαινωνίαν μετ' ἄλλων, ὅπως οὕτω ἐμποδίσῃ ἐνδεχομένην αὐτῶν δραπέτευσιν. Οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Γεώργιος καὶ Σταυρὸς Μεταξῆς κατεδικάσθησαν τὸ 1849 ἐρήμην εἰς τὴν ποινήν τοῦ θανάτου, ὡς διαπράξαντες τὸ ἐγκλημα τῆς ἐσχάτης προδοσίας κατὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους, τῷ 1861 ὅμως ἐχορηγήθη αὐτοῖς χάρις, δι' ἧς ἐπέτρεπετο ἢ εἰς τὴν πεφιλημένην πατρίδα των ἐπάνοδος. Ἐν τούτοις ἡ ἀγνωμοσύνη, ἣτις κυρίως χαρακτηρίζει τὰς ἐργασίας τῶν τελευταίων ἡμῶν χρόνων πρὸς ὅ,τι εὐγενεὲς διέσωσαν ἐποχαὶ ἄλλαι, ἀληθῶς ἐθνικαί, δὲν ὑστέρησε καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ἐπιφανοῦς οἰκογενείας Μεταξᾶ, ἀποτόμως ἀρνητικῆς τῆς κυβερνητικῆς ἀρχῆς πρὸς τὸν Γεώργγιον Μεταξᾶν ὀφειλομένην μνησιαὴν ἀρωγὴν, ἄλλοτε ἀγερώχως ὑπ' αὐτοῦ μὴ γενομένην ἀποδεκτὴν, ἐνῷ ἄλλοι ἀνάξιοι προσοχῆς, οὐδὲν παρασγόντες εἰς τὸ Ἔθνος, τούναντιον πλουσίως ἐκαρπώθησαν καὶ καρποῦνται τῶν ὠφελιμάτων, ἅτινα ἐγορήγησεν ἡ γενεὰ τῶν γενναίων καὶ ἐλευθεροφρόνων ἀνδρῶν τῆς Κεφαλληνίας.

Ὁ Γεράσιμος Μεταξᾶς ἔκτοτε ὑπῆρέτησεν ἐπὶ μακρᾷ ἔτη ὡς ἀνώτερος τελωνιακὸς ὑπάλληλος, καὶ ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ ἐκπληρώσας ἀκέραιον τὸ καθήκον αὐτοῦ, μέχρις ἐσχάτων δὲ διατηρήσας τὴν γαλήνην τῆς συνειδήσεως, ἣτις τόσον εὐγλώττως κατοπρίζειται εἰς τὸν πλήρη πατριωτισμῷ, ἀδύλου γενναιοφυγίας, θερμότητος φιλοκατρίας βίον του. Ἐν ὄλῳ ἡ ζωὴ τοῦ Γερασίμου Μεταξᾶ εἶνε σειρὰ γεγονότων, ὧν ἡ ἀπλή καὶ ἀπείριστος ἐξιστόρησις ἀρκεῖ ν' ἀποτελέσῃ τὸ ἄριστον καὶ ἀληθέστατον αὐτῆς ἐγκώμιον. Ὀλίγιστοι δ' ἴσως ἐγνώριζον ὅτι ὑπὸ τὴν ἐργασίαν τοῦ ἀθροῦθου ὑπαλλήλου, ἐκρύπτετο ἡ ἐργασία τόσον εὐγενοῦς καὶ μεγάλου παρελθόντος, ἡ ἐργασία σθεναροῦ προμάχου τῆς ἐλευθερίας τῆς ἰδίας πατρίδος. Δὲν θὰ εἶνε δ' ἀκριβῶς ὑπερβολή, ἐάν τις ὁμολογήσῃ, ὅτι μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ Γ. Μεταξᾶ, ὀλίγιστοι ἴσως ἀπομένουσιν ἄνδρες τοῦ ἀδαμάστου φρονήματος, τῆς ἀκάμπτου θελήσεως, τοῦ ἀπαραιμίλλου ἐκείνου γοήτρου, ὅπερ διέκρινε τοὺς χαρακτήρας τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν κυρίως ἔδρασεν ὁ φιλόπατρις ἀνὴρ. Ἡ ἱστορία τῆς Ἑπτανήσου δὲν ἐγράφη ἔτι καταλλήλως, ἀλλ' ὅταν γραφῇ, τὸ ὄνομα τοῦ Γ. Μεταξᾶ θὰ καταλάβῃ ἐν αὐτῇ πολλὰς καὶ ὠραίας σελίδας.

Ὡς πολίτης ὁ Γεράσιμος Μεταξᾶς ὑπῆρξε τύπος ἀνδρὸς εὐγενοῦς, φιλελεῆμνονος μέχρις ἐλαττώματος, ἐγκλειόντος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὰ εὐγενέστερα καὶ ἀγιώτερα αἰσθήματα. Πειροκισμένος καὶ διὰ πνεύματος ἰσχυροῦ καὶ εὐφυίας, ἔγραψε καὶ ὠραίας σατυρικὰς ποιήσεις, ἐν αἷς πικρῶς καὶ μετὰ δυνάμεως καυτηριάζεται ἢ ἐν διαφοροῖς καιροῖς ἤκιστα πατριωτικῇ ἐνέργειᾳ ἀνδρῶν μετέπειτα καταλαθόντων διαπρεπεῖς θέσεις. Ἄτυχῶς φύσει μετριόφρων οὐδέποτε συγκατετέθη νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ἐλάχιστον ἔργον αὐτοῦ. Προϊόντος τοῦ χρόνου τῶν καθ' ἡμᾶς ἡμερῶν, αἷτινες ὁσημέραι δεικνύνται πλειότερον στεῖρα· τριούτων ὑπάρξεων, θέλομεν καταφεύγει ἴσως ἐν στιγμαῖς ὀδύνης εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ Γ. Μεταξᾶ, ὅπως ἀρουμεθα τὴν παρηγορίαν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά δὲν ὑπῆρξε πάντοτε ἔρημος ἀύχηρᾶ, ἄγονος εἰς πατριωτικὰ ἔργα, εἰς φιλόπατρι παρελθόν.

Ὁ Γ. Μεταξᾶς κληρονόμος ἀληθεῖς τῆς πατρῴας ἀρετῆς κατέλιπε παρ' ἡμῖν προσφιλῆ τέχνα, τὸν ἐξαιρετον φίλον καὶ διακεκριμένον ἐπιστήμονα κ. Θεμ. Γ. Μεταξᾶν, καὶ τὸν ἦδη ἐνταῦθα διαμένοντα φιλοπατρίδα ἄνδρα κ. Ἀριστείδην. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰουνίου 1888, ταφεῖς ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Δημήτριος Σαχίνης. Καταγόμενος ἐκ τῆς περιβόλου οἰκογενείας τῆς Ὑδρας, ἦν ἐκλείσειν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Γεώργγιος Σαχίνης, χρηματίσας Μοίραρχος κατὰ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ἐγεννήθη αὐτόθι τὴν 29ην Μαΐου 1827. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος ἀπεστάλη εἰς Μόναχον, ὅπου δαπάναις τοῦ Βασιλέως τῆς Βαυαρίας ἐξεπαιδεύθη ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ. Περαιτώσας εὐδοκίμως τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰσήλθεν εἰς τὴν Γαλλικὴν Ναυτικὴν ὑπηρεσίαν, κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς ὀκίμιος, εἶτα δ' ὡς ἀνθυποπλοίαρχος. Κατελθὼν τῷ 1843 εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐνουμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Πετρόμπεη Κ. Παναγιωτίτσαν, διαπρεπῆ καὶ σεβαστὴν ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ Κυρίαν. Μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν καταταχθεὶς ἐν τῷ

Ἑλληνικῷ Ναυτικῷ, προήγατο τακτικῶς, διακρινόμενος διὰ τὰς γνώσεις καὶ τὸν ἐξαιρετὸν αὐτοῦ χαρακτήρα. Τῷ 1859 πλωτάρχης ὢν ὁ Δ. Σαχίνης, διωρίσθη Κυβερνήτης τοῦ «᾽Οθωνος», διετέλεσε δὲ ὡς τοιοῦτος μέχρι τῆς ἐξώσεως τοῦ Βασιλέως ᾽Οθωνος, εἰς ἣν οὐδαμῶς μετέσχεν—ἀνεκαθεν ἀφωτισμένος εἰς τὸν χρῆστὸν ἐκεῖνον ἡγεμόνα—καταδιωχθεὶς διὰ τοῦτο ἀμειλίχτως ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν. Μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, τῷ 1866 ἐγένετο Ἵπουργός τῶν Ναυτικῶν εἰς τὸ ὑπὸ τὸν Βενιζέλον ῥοῦφον σχηματισθὲν Ἵπουργεῖον. Εἶτα διωρίσθη πρόεδρος τοῦ Ν. Ἐπιχειρηματικῶν Ταμείου, τὸν δὲ Μάρτιον τοῦ 1872 προήχθη εἰς πλοίαρχον, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου ὑποναύαρχου Σαχτούρη διωρίσθη Κυβερνήτης τῆς θαλαμηγοῦ «Ἐπιχειρηματικῆς» μέχρι τοῦ 1878, ὅτε ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἐκλήθη ὡς Στρατιωτικὸς Ἀρχηγὸς τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας. Τὸ ἔτος 1878 προεβιβάσθη εἰς ὑποναύαρχον, ἀνετέθησαν δ' αὐτῷ συγχρόνως καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ Αὐλάρχου. Ἐν τῇ διαπρεπεῖ ταύτῃ θέσει ὁ Δ. Σαχίνης διέπρεψεν ἐξόχως ἐπὶ αὐστηρότητι συνειδήσεως, φιλομερίμνῳ ἀγαθότητι, γνώσει ἐξαιρετῆ τῶν πρὸς πάντας ὀφειλομένων τύπων τῆς ἀβροφροσύνης, διὰ προσόντα ἀληθῶς μεγάλα, συνδυασμένα πρὸς φυσικὴν ἄξιαν, χάριτα παρηρησίας καὶ ἔξεις ὀφθαλμοφανῆς λαμπροῦ. Τὸν Δ. Σαχίνην ἐτίμησαν διὰ πολλῶν παραστήμων αἱ Κυβερνήσεις ξένων Κρατῶν, τελευταῖον δ' ἀπενεμήθη αὐτῷ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Μεγαλόσταυρος. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 29ῃν Αὐγούστου 1887.

Σκαρλάτος Σούτσος. Ἵππερος καὶ διακεκριμένη στρατιωτικὴ προσωπικότης, μία τῶν σημαντικωτέρων στρατιωτικῶν μορφῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἣ δὲ λατρεία, δι' ἧς δικαίως περιέβαλεν αὐτὴν μετὰ τοῦ Στρατοῦ ὁ Λαός, ἐπισφραγίζει τὴν ἀναγκώριον τοῦ Σ. Σούτσου, ὡς ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς καὶ Στρατιώτου ἐξόχου, οὗ τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἐνδοξὸς μνήμη δὲν προώρισται νὰ σβεσθῇ μετὰ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ μεταβιβάσθῃ ἀκεραία καὶ εὐλογημένη εἰς τοὺς μεταγενεστέρους.

Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1807, ἐξ εὐγενοῦς φαναριωτικοῦ οἴκου. Ὁ πατήρ του Ἀλέξανδρος Σούτσος ἡγεμόνευσε τρίς, δις μὲν τῆς Βλαχίας, ἅπαξ δὲ τῆς Μολδοβλαχίας. Τῇ προσκλήσει τοῦ φιλελληνικωτάτου Βασιλέως Λουδοβίκου, ὁ Σ. Σούτσος μετέβη εἰς Μόναχον καὶ εἰσήλθεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Στρατιωτικὴν Ἀκαδημίαν, ἐξ ἧς ἀποφοιτήσας εἰσοσιπενταετητὴς κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1828 καὶ κατετάχθη ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸ πυροβολικόν. Διετέλεσε καθηγητὴς ἐν τῇ Στρατ. Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων ἐπὶ Καποδιστριαίου, βραδύτερον δὲ Αὐλάρχης τοῦ ᾽Οθωνος. Μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως Γεωργίου ὁ Σ. Σούτσος κατέλαβε διάφορα στρατιωτικὰ ἀξιώματα, γινόμενος κατὰ τὸ 1853 καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος κατέλθων εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσέλαβεν αὐτὸν ὡς Αὐλάρχην, ἐν τῇ θέσει δὲ ταύτῃ διέμεινε μέχρι τοῦ 1867, ὅτε διωρίσθη ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Τὸ 1869 ἐξελέγη Βουλευτὴς, προσετήθη δ' ἐν τῷ Ἵπουργεῖῳ Ζαΐμῃ ὡς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν. Ἀρχηγὸς Στρατοῦ ἦ ἐπιθεωρητὴς μέχρι τοῦ 1877 ὁ Σ. Σούτσος διωρίσθη κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο Ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ, ἡγεῖτο δ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Δομοκοῦ. Οὕτω τὸ ὄνομα τοῦ Σούτσου καὶ εἰς τὰς σελίδας τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῶν τακτικῶν ὄπλων τῆς Ἑλλάδος θὰ καταλάβῃ ἐπιφανῆ θέσιν, ὡς ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐποιεῖτο πρῶτον βῆμα τακτικὸν πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ὁρίων τοῦ Βασιλείου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν βραχεῖαν πολεμικὴν ἔξοδον τῷ 1878 καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιθεωρητικῆς Θεσσαλίας. Ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ὁ Σ. Σούτσος, ὡς κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Θεσσαλίας. Ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ὁ Σ. Σούτσος, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ τῆς καταλήψεως τῶν νέων Ἐπαρχιῶν, εἰς ἃς ἐν μοναδικῷ ἐνθουσιασμῷ ἔφερε τὸ κήρυγμα τῆς ἀπελευθερώσεώς των, ἐπέτελεσε αὐτὴν μετὰ πολλῆς στρατιωτικῆς δεξιότητος. Εἰς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς προσήνεγκε τότε, προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀντιστρατήγου, διετέλεσε δὲ ἐπιθεωρητὴς τοῦ Στρατοῦ μέχρι τοῦ 1886, ὅτε ποθῆσας τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου, ἀπεχώ-

ρρησε τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας, φέρων τὸν Ἑλληνικὸν Μεγαλόσταυρον, πλὴν ἄλλων πολλῶν ἀνωτέρων παρασήμων.

Ὁ Σ. Σούττος ὑπῆρξε στρατιώτης μεμορφωμένος, πιστῶς καὶ ἀκριβῶς ἐκπληρώσας τὸ καθήκον αὐτοῦ κατὰ τὸ πολυετές καὶ πολύμοχθον στάδιόν του, ὁ βίος του δ' ἄληθῶς εἶναι πρότυπον εἰς πάντα ζηλοῦντα τὸν τίτλον τοῦ ἀληθοῦς στρατιώτου. Ἀπάσας τὰς εὐγενεῖς καὶ μεγάλας παραδόσεις τοῦ ἑλληνικωτάτου οἴκου του εἶχεν ἀείποτε ὡς ῥυθμὸν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν πρὸς τὴν πολιτείαν καὶ τὸν στρατὸν χρεῶν αὐτοῦ. Διελθὼν ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς Στρατιωτικῆς ἱεραρχίας, διεδραματίσεν ἐν τῇ νέᾳ ἑλληνικῇ Κοινωνίᾳ διαπρεπῆς πρόσωπον, εἶτε εἰς ἀξιωμακα καλούμενος παρὰ τῇ πολιτείᾳ ὡς Βουλευτής, ὡς Ὑπουργός, εἶτε πρὸς τῇ Αὐτῇ ἀμφοτέρων τῶν Βασιλικῶν Δυναστειῶν, ἃς εἶδε τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ἐπὶ μακρὸν θὰ ἐνθυμῆται ἡ Ἀθηναϊκὴ Κοινωνία τὸν δεδοκιμασμένον ἕξοχον στρατιώτην, τὸν χρηστὸν πολιτευτὴν, ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Στρατὸς ἐγνωνόμενος θὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομά του, ὁπότεν ἐν πάσῃ στιγμῇ θ' ἀναγνωρίζῃ ὅποιαι ὑπῆρξαν αὐτῷ ἐν τῷ μακρῷ ἐκδουλεύσει τῷ Ἀνδρός. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 18ην Μαΐου 1887.

Κωνσταντῖνος Ἰσχυόμαχος. Ἀλήθειαν ἀπαγγέλλει τις βεβαιῶν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πολυκλαύστου Κ. Ἰσχυόμαχου, οὐτόν τότε μοιρῶν ὥπλισε τὴν χεῖρα ἀδικος εἰμαρμένη, ἀπώλεσεν ἐν τῶν ὀλίγων ἀτυχῶς σεμνωμάτων αὐτοῦ, ἡ δὲ Πολιτεία καὶ κοινωνία μέλος πολῦτιμον. Πόσον ἄδοξος ὑπῆρξεν ἡ σφαῖρα, ἡ τὸσον ἀσπλάγγως διατρέχασα τὴν καρδίαν τὸσον διακεκριμένου στρατιώτου!!! Σπουδάσας ἐν τῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, εἶτα δὲ συμπληρώσας τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ, διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ μορφώσεως καὶ τῆς μεγάλης αὐτοῦ φιλοπατρίας ἐδημιούργησε διαπρεπῆ ἐν τῷ στρατῷ τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ θέσιν, παρασχὼν ἀθρόβως καὶ ἐν παραδειγματικῇ μετριοφροσύνῃ δυσεκτιμητῶς τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Ἀληθὴς στρατιώτης ὁ Κ. Ἰσχυόμαχος, πλείστα ὑποσχόμενος ἐν τῇ προόδῳ τοῦ σταδίου, ἐν ᾧ διέπρεπεν, ἀπεστρέφετο ἀπὸ χαρακτῆρος τὴν κενοδοξίαν, μίαν δὲ εἶχε φιλοδοξίαν, τὴν πιστὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ, εἶτε ὅταν ἐπεμελεῖτο τῆς συντάξεως καὶ τῶν συμφερόντων τοῦ στρατοῦ, εἶτε ὅταν πολυάριθμοι ἐκλογεῖς ἀνέθετον αὐτῷ ἀνώτερον ὑπουργεῖον, τὴν ἀπὸ περιωπῆς συμμετοχὴν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων. Διεκρίνετο καὶ διὰ τὴν εὐρεῖαν μάθησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων, καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν καὶ ἀσφαλῆ κρίσιν, ἣτις ἦν ὁ πρυτανεὺς χαρακτῆρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ. Εἰς τὰ κατὰ τὸ 1878 ἐπαναστατικὰ γεγονότα τῆς Θεσσαλίας ὁ Κ. Ἰσχυόμαχος κατάρτισας ἔδιον σῶμα, διεκρίθη διὰ τὴν πορείαν, ἣν ἐτήρησε. Βραδύτερον ἐπιδοθείς εἰς τὴν πολιτικὴν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν, ἐξελέγη βουλευτὴς Λαρίσσης, ἐκ δευτέρου δὲ κατὰ τὸ 1885 διὰ μεγάλης πλειονοψηφίας, διατελέσας εἰς τῶν πιστοτέρων φίλων τοῦ κ. Τρικούπη. Ὁ Κ. Ἰσχυόμαχος τυχὼν ἐξαιρέτου μορφώσεως, πολλὰκις οὐ ὠραιοτάτων ἄρθρων καὶ ἄλλων πολυτίμων δημοσιευμάτων διέπρεψε διὰ τὴν ἐμβρίθειαν καὶ τὰς ἐπιστημονικωτάτας αὐτοῦ γνώσεις. Τῷ 1880 ἐδημοσίευσεν πρὸς τούτοις σπουδαιοτάτην μελέτην ἠ' Ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς ὀργανώσεως τῆς Ἑλλάδος, ὡς διευθυντῆς δὲ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπιτελείου τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐξετιμήθη μεγάλως, ἐφάμιλλος καθ' ὅλα πρὸς ξένους διακεκριμένους στρατιωτικὸς ἄνδρας. Φέρων τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισταγματάρχου τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τιμημένους διὰ ξένων ἀνωτέρων παρασήμων ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐν ἡλικίᾳ πληρεῖ ζωῆς καὶ νεότητος τὴν 28 Μαΐου 1888.

Ἰωάννης Ζάρκος. Ἡ «Ποικίλη Στοά» δημοσιεύουσα ἐπιτυχῆ εἰκόνα τοῦ Ι. Ζάρκου ἀποδίδει ἐλάχιστον δεῖγμα ὀφειλομένης τιμῆς πρὸς τὸ ὄνομα ἀρχαίου ἐντίμου πολιτευτοῦ, διακεκριμένως ὑπηρετήσαντος τὸ Ἔθνος, εἰς οὐδεμιᾶς δ' ἐποχῆς ἐπωφεληθέντος, ὅπως καὶ οὗτος μεταλάβῃ τῶν μεγαλειτέρων ἀξιομάτων, εἰς ἃ ἠδύνατο ν' ἀνέλθῃ, ἔχων τὴν ἠθικὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐν διαφοραῖς καιροῖς

εὐνοϊκὴν τύχην τῶν περιστάσεων. Ὁ *I. Ζάρκος* ἦν ἐκ τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ἣτις διεδέχθη τοὺς ἄνδρας τῆς Ἐθνικῆς Ἐπαναστάσεως, εἰς ἣν δ' ἔλαχεν ὁ κλῆρος, ὅπως ἐπὶ τῶν συντριμμιάτων καὶ τῶν ἐρείπιων ἀνοικοδομησῆ τὸ νέον καθεστῶς. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο σφριγῶν ἔτι νέος ἐπεδόθη μετὰ ζέσεως, ἐπιδείξας καὶ ὡς δημόσιος ὑπάλληλος καὶ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας του νοημοσύνην καὶ σύνεσιν, ἀληθῆ φιλοπατρίαν καὶ θρησκευτικὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων του. Γεννηθεὶς ἀπὸ τῆς φιλοπατρίας καὶ ἰστορικής ἐπιπέσεως ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει τῷ 1843 ἐν Μεσογείᾳ τῷ 1810, ἐξελέγη πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει τῷ 1843 ἔκτοτε δὲ διαρκῶς Βουλευτὴς μέχρι τοῦ 1862. Ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Κωλέττη ὑπὸ τὸν *K. Κολοκοτρώνη* διετέλεσε Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καὶ εἶτα ὑπὸ τὸν *Xρηστάδην* ἐν τῷ Ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν. Τῷ 1856 ἐγένετο Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, διακριθεὶς ἐπὶ πολιτικῇ ἰκανότητι καὶ ἀνεξαρτησίᾳ πεποιθήσεων. Τῷ 1874 ἐζητήθη αὖθις ἡ ἐνεργὸς συμπράξις τοῦ *I. Ζάρκου* εἰς τὰ κοινά, ὃ δὲ λαὸς τῆς Μεσογείας πάλιν ἐξελέξατο αὐτὸν Βουλευτὴν, ὅτε καὶ ἀνεδείχθη ἐκ νέου ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅπόσον ἀληθινῶς ἐπῆρξεν ἡ πολιτικὴ τότε ὑπηρεσία τοῦ ἀνδρός, μετ' ἀφοσιώσεως ἀληθοῦς ἐργαζομένου μετὰ τοῦ ἀοιδίμου *Δ. Βούλγαρη*.

Ὁ *I. Ζάρκος*, εἰσελθὼν εὐπορος εἰς τὴν πολιτικὴν, ἐξήλθεν ἀπ' αὐτῆς μετὰ σειρὰν ἐντίμων ἀγῶνων ἐντελῶς πένης. Τοῦτο κυρίως ἀπομένει ἡ εὐγλωττοτέρα τιμὴ εἰς τὸ διαπρεπὲς αὐτοῦ ὄνομα. Παρέστη μάρτυς τσοῦτων ἐπεισοδίων τῆς ἐσωτερικῆς ἡμῶν ἱστορίας, ὥστε τὰ ἀπομνημονεύματά του, ἀν ἐγράφοντο, θά ἦσαν πολὺ τιμῶς πηγὴ ἱστορική, ἐκτός τῶν ἄλλων, καὶ ὡς πρὸς τὴν τότε ἀμίλλαν τῶν μεγάλων δυνάμεων περὶ τὴν ἐξάσκησιν μείζονος ἐπιρροῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ, ὅτε ὁ *I. Ζάρκος* συνήργει εἰς τὴν Διοίκησιν τῶν κοινῶν, εἶτε ὡς Ἀντιπρόσωπος τῆς Μεσογείας, εἶτε ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, εἶτε ὡς Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτερικῶν, εἶτε ὡς Νομάρχης, ἦτε ὡς μουσικοσὺμβουλος τοῦ Κωλέττη καὶ τοῦ Βούλγαρη, ὃ θάνατος αὐτοῦ θά ἦτο σπουδαῖον γεγονός διὰ τὴν Πολιτείαν ἐν γένει. Νῦν ὅμως, ὅτε ἀπόκακος τῆς πολιτικῆς, μακρὰν νὸς διὰ τὴν Πολιτείαν ἐν γένει. Νῦν ὅμως, ὅτε ἀπόκακος τῆς πολιτικῆς, μακρὰν τῆς σημερινῆς κακοθείας καὶ ἀπεινότητος τῶν χαρακτῆρων ἀπέθνησκεν ἐν τοῖς κόλπαις ἐξαίρετων τέχνων, ἡ ἀπώλεια τοῦ ἐγκρίτου Ἀνδρός τούτου ἔμεινεν ἀπαρητῆτος, ἡ δὲ μελέτη τῆς ζωῆς τοῦ Ζάρκου, οὔτε ἀπρησρόλητος τὴν Ἑλληνικὴν Δημοσιογραφίαν, οὐδ' ἐκούρασε ποσῶς τοὺς κατὰ συνθήκας ἤμισα ἀξιοπρεπεῖς ἀρτήτορας τῆς ἡμετέρας Πατρίδος. "Ας ἐλπίσωμεν ὅτι ἀργότερον θά μελετηθῇ ἀρτιώτερον ὁ βίος τοῦ *I. Ζάρκου*, οὗ ἡ μεγάλη αὐταπάρησις, μεθ' ἧς ὑπῆρέτησε τὸ ἔθνος, παρκαμένει ἀληθὲς παράδειγμα ἀπομιμήσεως καὶ πρότυπον ἀγιωτάτης ἀρετῆς. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις φέρον τὸν Ἑλληνικὸν Ταξιάρχην, καὶ τὸ ἀπλοῦν, ἄλλ' ἐπισημότατον τῶν παρασῆμων τὸν σιδηροῦν σταυρὸν τοῦ Ἀγῶνος, τὴν 15 Ἰουνίου 1888.

Θεόδωρος Κ. Νέγρης. "Αν ὁ θάνατος ἀνδρῶν ἐγκρίτων δικαίως θεωρῆται πανταχοῦ ὡς ἀφορμὴ πένθους γενικωτέρου, πολλῶν δικαιώτερον πρέπει νὰ θεωρῆται παρ' ἡμῖν, ὡς ἀφορμὴ πένθους γενικωτέρου, ὃ θάνατος ἀνδρῶν τῆς ἀξίας τοῦ *θ. Νέγρη* διότι ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, πλέον ἢ ἀλλαχοῦ, εἶναι ἐπαισθητῆ ἢ ἑλλειψις ἀνδρῶν καὶ θελότων καὶ δυναμένων τελεσφόρων νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ εὐημερίας αὐτῆς. Τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας Νέγρη ἀπὸ τῶν ἡμερῶν αὐτῆς ἐξόχως ἐπὶ τῆς ἀθανάτου ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἡμῶν ἀγῶνος μέχρι σήμερον κατέχει ἐνδοξοῦ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Πατρίδος ἡμῶν. Τέκνον τῆς τόσοσιν διακρίσεως ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ τοῦ ἔθνους οἰκογενείας ταύτης ὁ *θ. Νέγρης* ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τὴν 22ην Ἰουλίου τοῦ 1836. Εὐμοιρῆσας ἀνατροφῆς ὑψηλοτέρας, ἐμορφώθη ἐν Γαλλίᾳ, σπουδᾶσας εὐδοκίμως φυσικομαθηματικὰς ἐπιστῆμας ἐν τῇ *Ecole des Mines* τῶν Παρισίων. Ἐπανελθὼν ἐξ Εὐρώπης εἰδίσαξεν ἐπὶ ἑπταετίαν ἀξιολόγως ἀνώτερα μαθητικά ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, πλείστοι δὲ τῶν σήμερον διακρινόμενων ἡμετέρων ἀξιωματικῶν ὑπῆρξαν μαθηταὶ του. Κατῆρησιμῶς ἀριστα καὶ πεπραιοκισμένως διὰ σπανίας καὶ θετικῆς παιδείας, ἡ σχο-

λήθη πολλάκις δι' ἐξόχων διατριβῶν εἰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις, πλεῖστα δὲ συγγράμματα καὶ ἐφημερίδες ἐκοσμήθησαν ἐν ποικίλαις ἐποχαῖς δι' ἄρθρων σπουδαιοτάτων τοῦ *Θ. Νέγρη*. Ἰδωτέων πρό τινος ἐδέχθη, μετ' ἰδίαν παράκλησιν τοῦ *κ. Τρικούπη*, ἰν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐνταῦθα ἰδρυθέντος *Προτύπου Λυκείου*. Τί ὠνευρέτο νὰ διαπράξῃ ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ λαμποῦ τουτοῦ καθιδρύματος ὁ ἀειμνήστos *Θ. Νέγρης*, δύνανται νὰ ὁμολογήσασιν μόνον οἱ μετ' αὐτοῦ συνεργασθέντες, ἢ τυχὸν ἀναγνώσαντες τὰς ἐν ταῖς λογοδοσίαις αὐτοῦ μετὰ θαρράλεας γλώσσης καὶ ὀρθοτομοῦσης ἀληθείας προτεινομένης μεταξυβυβίσεως. Δυστυχῶς ἐπελθὼν ὁ θάνατος διέκοψε τὸ μέγα στάδιον τοῦ ἀνδρός, ἐν τῇ ἀκμῇ ἔτι τῆς δράσεως αὐτοῦ, πρὸς πραγματικὴν ζημίαν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Ἰουνίου 1888.

Ἀλέξανδρος Γ. Βαρβάκης Ἐν τῷ βίῳ τοῦ εὐγενοῦς ἐγγόνου τοῦ μεγάλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους εὐεργέτου *Ἰωάννου Βαρβάκη* δὲν ἱστοροῦνται ἀγῶνες πολιτικοὶ καὶ θρίαμβοι, ἐξ ἐκείνων, οὓς τόσον ἀκριτῶς συνείθετε νὰ διακρίνῃ ἡ νεωτέρα γενεὰ, στεφανοῦσα τὸ τελευταῖον ἄσημον μέλος οἰκογενείας, οὐδεμίαν ἀληθῆ παρασχούσης ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν πατρίδα, ἐν συνόλῳ ὅμως σκιαγραφεῖται ζωὴ εὐγενῆς καὶ ἀμεμπτος ἐν τῇ ἀκριβεῖ ἐκπληρώσει τῶν κοινωνικῶν ὑποχρεώσεων, ζωὴ, φέρουσα ἀγνότατον καὶ ἀγλαὸν τὸν τύπον ἰδιωτικῆς καὶ δημοσίας ἀρετῆς. Δόγῳ καταγωγῆς ὁ *Α. Βαρβάκης* ἀνήκει εἰς διαπρεπῆ οἰκογένειαν, ἐξόχως εὐεργετήσαντα τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐν δὲ τῷ ἱστορικῷ οὕτως εἰπεῖν πλαισίῳ αὐτῆς φέρεῖ κόσμον εὐκλεοῦς ὀνόματος καὶ δόξης διακεκριμένης, ἐντὸς τῶν ὅρων τῆς ἐργασίας, τῆς τιμῆς καὶ τοῦ καθήκοντος ἀντλῶν ἀδιακόπως τὴν ἀπόλαυσιν, τὸ σθένος, καὶ τὴν ἐλπίδα. Γεννηθεὶς ἐν *Ταϊγανίῳ* τῆς *Ρωσσίας* τὴν 2 Αὐγούστου 1836 καὶ ἐκπαίδευθεὶς ἄριστα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιλήψεως ἢ χειραγωγίας, ἐνδυναμούμενος ἐκ τῆς ἀργύρου φωνῆς τῆς συνειδήσεως καὶ τοῦ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀσβέστου ἔρωτος, ἐνωρίτατα κατέλαβε θέσιν διακεκριμένην ἐν τῇ ῥωσικῇ ὑπηρεσίᾳ, ἧς μετὰ μακρὰν σειρὰν δεδοκιμασμένων ἐκδουλεύσεων ἀπεσύρθη, ἵνα ἐπανεῖθῃ εἰς τὴν φιλάττην αὐτῷ Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1871. Τύπος πρoσθηαῖος καὶ γλυκυτήτος ὁ *Α. Βαρβάκης*, πηγὴ ἀστεϊτέρους τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων, φέρων ὑπὸ τὰ στήθη αὐτοῦ ὡς ὄρον ἀληθῆ τὸ αἶσθημα τῆς ἀρετῆς, ὑπῆρξε λάτρης τῶν ἐθνικωτέρων ἰδεῶν, ἀληθῶς πάσχων, ὁσάκις ἐν καιροῖς δυσφόροις ἢ περιπετείαις ἐθνικαῖς, ἢ συνειδήσις τοῦ λαοῦ ἐταλαντεύετο μεταξὺ ἐλπίδων καὶ φόβων. Ἐν τῇ ὥραίᾳ αὐτοῦ ψυχῇ, πᾶσα ἀγαθὴ ἰδέα, οἰαδῆποτε κοινωφελῆς ἐργασία, μικρὸς ἢ μέγας προοδευτικὸς σκοπὸς εὗρισκε τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ ἀντιλήπτορα τὸν εἰλικρινῆ καὶ ἀφιλοκερδέστατον φίλον, τὸν ἐγκάρδιον χορηγόν. Φέρων ἀμείωτα τὰ χαρίσματα τοῦ εὐεργετικωτάτου οἴκου, εἰς ὃν ἀνήκε, διεκρίθη ἐπ' ἀρεταῖς, πεπλασμένος, ἰν' ἀγαπᾷ τὸ ἀγαθόν, πάντοτε δ' ἐνθουσιώδης εἰς τὴν προστασίαν καλῆς τινος ἀποφάσεως ἢ ἐργασίας. Ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἠθικῆς παρ' ἡμῖν ξηρασίας, ἧτις καταπνίγει πᾶν αἶσθημα καὶ ἀπομακραίνει πάντα εὐγενῆ ζῆλον, ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν νεωτέρων χρόνων, καθ' οὓς ἡ εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν συνειδήσιν πιστεύουσα τιμιότης ἀποθαρρύνεται καὶ ἀποναρκοῦται, ἐν τῇ ὑπάρξει τοῦ *Α. Βαρβάκη*, ἡ φιλία, ἡ ἀγαθότης, ἡ ἀρετὴ, ἀνεύρισκε θερμὴν ἀρωγὴν, γλυκεῖαν καὶ παρήγορον ἀνακούφισιν. Ἀτυχῶς παρ' ἡμῖν θεωρεῖται τοσοῦτον περὶωρισμένος ὁ σκοπὸς τῆς ἐν τῷ βίῳ ἐνασχίσεως τῶν εὐγενεστέρων ἰδεῶν, ὥστε ἡ ὑπαρξὶς ἀξιαγάστων τύπων εἶναι τι σπάνιον, ἂν μὴ ἐντελῶς ἄγνωστον.

Μετὰ μοναδικῆς στοργῆς ὁ *Α. Βαρβάκης* λατρεύων τὰς ὥραίας τέχνας, ἰδίᾳ δὲ μετὰ ζήλου πολυτίμου ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν Μουσικὴν, ἧς πᾶσαν πρόδον μέχρι τελευταίων ἡμερῶν παρηκολούθησε φιλοτίμως, συνέθεσε διάφορα μουσικὰ ἔργα, μὴ στερούμενα ἐπιτυχίας καὶ ἀξίας. Αἶφνης ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 4ην Ὀκτωβρίου 1888.

Παναγιώτης Ἀύτσινας. Ὁσημέραι ἀραιούται ἡ παρ' ἡμῖν ἀρχαιότερα εὐαριθμὸς ἀλλὰ πολυτίμος ὁμάς τῶν ἐπιστημόνων, ἐκλείπουσι δὲ οἱ τῆς ἐπιστή-

μηγ ευσυνείδητοι καὶ ἄοκνοι ἐργάται, δημιουργοῦντες κενὸν εἰς τὴν πενθοῦσαν κοινωνίαν. Εἰς τὸν κύκλον τοῦτον ἀνήκει ὁ ἄρτι ἀποβιώσας γηραιὸς ἐπιστήμων καὶ σεβαστὸς συμπολίτης ἡμῶν Π. Λύτσιας, ἀνὴρ παρασχῶν ὑπηρεσίας ευγενεῖς καὶ γενναίας τῇ Κοινωνίᾳ, ὡς ὁπαδὸς καὶ θεράπων τῆς φιλανθρωποτέρας τῶν 'Επιστημῶν. Γεννηθεὶς ἐν 'Αμφίση μικρὸν πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ 'Εθνικοῦ 'Αγῶνος, ἡσχολήθη μετ' ἐπιμελείας εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, μαρφοθεὶς τελειῶς ἐν Γερμανίᾳ, ἐν ἣ ἡξιώθη τοῦ πρώτου βαθμοῦ, πάντοτε εὐδοκίμων διὰ τὴν φιλομάθειαν καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐπιστήμην στοργὴν του. Συνεχίσας ἐπὶ πενταετίαν τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν τοῖς Νοσοκομείοις τῆς Πετρούπολεως, κατῆλθεν εἰς τὴν 'Ελλάδα, ἔνθα κατετάχθη ὡς 'Ιατρός ἐν τῷ στρατῷ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀπεχώρησε τῷ 1857 μὲ τὸν βαθμὸν ἐπιάτρου. Ἐντεῦθεν ὁ Π. Λύτσιας ἀποσυρθεὶς θέσσεως τὰ μάλια ἐπασχολούσης αὐτόν, μετὰ νέου πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μείζονος ἐλευθερίας ἐπεδόθη εἰς τὴν 'Επιστήμην αὐτοῦ, ἐνωρίτατα καταλαβὼν θέσιν διακεκριμένην, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη ἦτον ἡ πρώτη ἀναπλαστικὴ θεῖα δύναμις, μετὰ τὰς γνωστὰς ἱστορικὰς περιπετείας, αἰτίνες κατέλιπον εἰρήνια καὶ ἀπόγνωσιν.

Εἰς τὴν δημοσίαν ὑγίαν ὄντως προσέφερον ὁ Π. Λύτσιας πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἀφθῶς παρασχῶν τὴν συνδρομὴν του κατὰ τὴν χολερικὴν ἐπιδημίαν τοῦ 1854, ὅτε ὡς ἀληθὴς στρατιώτης, ἐμποροῦμενος φιλανθρώπων αἰσθημάτων ἐν τῇ ἐνσκήσει τοῦ ἔργου αὐτοῦ, παρέμεινε εὐτολμος ἀρωγὸς καὶ σωτὴρ τῆς πασχούσης κοινωνίας. Ὑπηρεσίας ἀξίας μνείας παρέσχε καὶ ὡς πολίτης, κατὰ δὲ τὴν Ὀκτωβριανὴν μεταπολίτευσιν ἦν εἰς τῶν ἐκλεχθέντων Ταγματάρχων τῆς Ἐθνοφυλακῆς τοῦ Ταγματος τῆς ἀγορᾶς, ἔχων μάλιστα ὡς ὑπασπιστὴν του τὸν νῦν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Στ. Ν. Δραγοῦμην. Ἀπὸ τοῦ 1873—1879 ἔκτοτε διατελέσας Διευθυντὴς τοῦ Πολιτικοῦ Νοσοκομείου ἐπεδείξατο τὴν ἰδίαν ἀφιλοκέρδειαν καὶ τὸν αὐτὸν μοναδικὸν ζῆλον, ἐξαίρετως συντελέσας ἐπὶ τῆς Δημαρχίας Κυριακοῦ εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν τοῦ διαπρεποῦς τούτου καθιδρύματος.

Ὁ Π. Λύτσιας ἀπολαύων ἀμερίστου ἐκτιμήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης τῶν συναδέλφων αὐτοῦ, κεκτημένος ἐμβριθεῖαν νοῦ, εὐστάθειαν χαρακτῆρος καὶ διοικητικὴν πνεῦμα, πλεονεκτήματα, ἅτινα πρὸ παντὸς διέκρινον πᾶσαν αὐτοῦ ἐργασίαν, προσηνεγκεν εἰς τὴν Ἰατρικὴν Ἐπιστήμην ἐν 'Ελλάδι ἀξιολόγους ὑπηρεσίας. Ἐν τῇ ἀλληλεπικουρῷ εταιρίᾳ τῶν Ἑλλήνων Ἰατρῶν ἀνεκνήρυχθη Ἀντιπρόεδρος, ὑπὸ δὲ τῆς Πολιτείας ἐτιμήθη διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ταξίάρχου. Ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν ἀπέβιωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 14ην Νοεμβρίου 1888.

ΕΡΓΑ ΑΞΙΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» μετ' ἰδιαζούσης εὐχαριστήσεως συνιστᾷ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον τὰ ὠραῖα καὶ ἐθνικώτατα ἔργα τοῦ γνωστοῦ φιλοπάτριδος καὶ λογίου Ἀνδρὸς κ. Ἰωάννου Πετρόφ.

Ἄγρι τοῦδε ἐξεδόθη ὁ Ἄτλας τῆς μεγαλονήσου Κρήτης, ἔργον ἐξαιρετὸν, ἀριστὰ δ' ἐπέχειρασμένον ἐν Λειψίᾳ. Τὸ ἔργον τοῦτο, ἀφιερῶθαι εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Σεπτῆν ἡμῶν Ἀνασσαν, ἔτυχεν εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τῆς Κρητικῆς Βουλῆς. Τιμᾶται μόνον δρ. 25 εὐρίσκεται δὲ παρὰ τῷ Συγγραφεῖ ἤδη διαμεινόντι ἐν Ἀθήναις.

Ὅτι, τι ὁμως κυρίως πρέπει νὰ τύχη τῆς ἀμερίστου ἐνθρόνωσης παντὸς Ἑλλήνων, εἶναι ὁ Ἄτλας τοῦ ὑπὲρ Ἀνεξαρτησίας Ἰερῶν τῶν Ἑλλήνων Ἀγῶνος 1821—1828, ἔργον μεγάλης σημασίας, ἐν ᾧ μετὰ ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ θερμότητος φιλοπατρίας διεκτραφύδονται ὑπερρφάνως οἱ μεγάλοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνικοῦ Ἀγῶνος. Ἡ ἐργασία αὕτη τοῦ ἐξόχου τούτου ἔργου τιμᾷ ἰδιαζόντως τὸν φιλελληνικώτατον καὶ ἀριστον Ἄνδρα κ. Πετρόφ.